

Naujienu Antroji Dalis

NR. 519

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XVI METAI

- Šernas labai daug davė lietuviams, -
tvirtina Justinas Kulis

(Tęsinys)

— Šernas savo tautai pašventė ilgą darbo valandą, — sako Kulis

Vaistininkas Justinas Kulis, priminęs, kad Antanas Bacevičius patarė J. Olševskiui iškviesti Juozą Adomaitį į Ameriką ir paimti jį "Lietuvos" redaktoriaus pareigoms, tokiaip šitaip tęsia savo pasakojimą:

— Noriu pasakyti, kad Bacevičių nuskriaudė ir Jūsų visų išgirtas ir giriamas Vaclovas Biržiška. Bacevičius parašė visuotinę istoriją, kuri vadinasi "Istorija abelna". Tai 493 puslapių knyga. Amerikoje buvo išleistos net dvi jos laidos. Be to, Bacevičius išvertė ir Olševskis išleido dar 1903 metais Povilo Berto "Gamtos istoriją". Tai yra 210 puslapių knyga. O į Rašytojų Kalendorių Bacevičiaus Biržiška vis dėlto neįrašė. Kai pas mane prieš kelis metus užėjo Biržiška, ir jam daviau abi Bacevičiaus knygas, tai žadėjo į naują kalendoriaus laidą Bacevičių įtraukti. Bet vargšas profesorius pats mirė, naujo kalendoriaus neišleidęs. Greičiausiai, kad mes to jo kalendoriaus ir nepamatysime, tai norėčiau, kad bent šia proga, ryšium su Šernu, paskelbtumėte trumpas žinias apie tą gerą, teisingą, padorų ir gabų lietuvi. Štai joks:

— Antanas Bacevičius, Bacevičia 1871 metais gimė šakių apskrityje, Lekečiuose. Jis buvo už mane trim metais vyresnis. Jis ir Amerikon pirma manęs atvažiavo, 1890 metais. Caro okupuotoje Lietuvoje kurį laiką jis dirbo viename Kauno knygyne, o vėliau pateko į Tilžę ir ten mokėsi spaudos darbų. Lietuvoje būtų patekęs į policijos nagus už knygų platinimą, tai atvažiavo Amerikon. Čia jis dirbo sunkius darbus ir mokėsi. 1900 m. baigė Baltimorės medicinos mokyklą ir gydytojavo. Kurį laiką gyveno Chicagoje, o vėliau persikėlė į rytines valstybes. Ilgiausiai gyveno New Jersey valstybėje. Bacevičius buvo vedęs Malinauskaitę, pirmosios Dr. Šliupo žmonos sesrį.

— Dr. Bacevičius suseidavo su Olševskiui, jam ruošė knygas, rašinėjo jo leidžiamoje "Lietuvoje". Olševskis kvietė patį Bacevičių atvykti į Chicago ir verstis spaudos darbais, bet Bacevičius buvo pamėgęs mediciną, todėl ir ryžosi tapti gydytoju. Jis sunkiai dirbo kasyklose. Uždirbęs pinigų varšaros metu, rudenį eidavo į mokyklą.

Jis vykusiai baigė medicinos mokyklą, išlaikė reikalingus egzaminus ir gydytojavo. Kiekvienas, kuriam teko arčiau pažinti Dr. A. Bacevičių, prisimename jį, kaip nepaprastai gerą, nuoširdų ir savo tautos gerovei atsidavusį žmogų. Jis anksčiau pažino J. Šerną ir jis jį įstatė į "Lietuvos" redaktoriaus. Olševskis patikėjo Bacevičiaus rekomendacija ir neapsirikė.

— J. Adomaitis-Šernas širdies gilumoje buvo mokytojas. Jis buvo liberalas, demokratas, vakarų kultūros žmogus. Jis kovojo prieš absoliutizmą, karalius, prietarus. Jokiais prietarais pats netikėjo. Pačioje Lietuvoje ir Amerikoje matęs beraštes lietuvių minias, jis ėmėsi švietimo darbo. Mokslo faktus jis skiepijo per "Lietuvą" ir leidžiamomis knygomis, kurių jis paruošė daugybę. Nepažįstu kito lietuviu, kuris būtų paruošęs tiek daug ir tokių naudingų knygų. Šernas manė, kad tikrai susipratę ir išmoksinti lietuviai bus naudingi patys sau ir savo tėvų kraštui, todėl jis ir nesikišo į dažnai kylančius politinius ar tikišnius ginčus. Bet jis nebijojo laisvų minčių. Jis joms pritarė. Jis nevengė ir socialistų, kurie apšvietos ir demokratinio būdu stengėsi pagerinti savo gyvenimą. Savo tautai Šernas pašventė labai daug darbo valandų, šviesdamas mokslus, lavindamas apšviestus, o už tą darbą gavo labai mažą atlyginimą, — tvirtina Justinas Kulis.

— Jūs žinote ir asmenišką Šerno gyvenimą. Gal ką įdomaus norėtumėte pasakyti? — užklauskė seną vaistininką.

— Man atrodo, kad aš jį pažinau gana gerai, — tęsia Kulis. — Pas mane į šią vaistinę jis užeidavo kiekvieną dieną. Nebent užtrūkdavo kokiam posėdyje ar kur svečiuose, bet šiaip kiekvieną dieną, atlikęs redaktoriaus darbą "Lietuvoje", jis užsukdavo pas mane į vaistinę. Papasakodavo visas naujienas, pasiskūsdavo savo bėdomis ir pasidalindavo šviesesnėmis valandomis. Pas mane jis visuomet rasdavo lašelį degtinės. Jis negirtuokliuodavo, bet stikliuką mėgdavo išmesti. Jis pats jį ir susirasdavo. Aš pats mažai tegėriau, man degtinė nepatiko, bet Šernui pavaišinti — visuomet turėdavan lašelį. Man būdavo smagu, kai matydavau jį, verčiantį "smičkę". Daug malonumų gyvenime jis neturėjo, dirbo ilgą valandą, o džiaugs-
(Tęsinys 2 pusl.).

Dienų Skeveldros

1.

Praėjusį kartą kalbėjome apie Hemingway. Dar grįžterkime. Kai "Esquire" norėjo perspausdinti jo jau 1938 m. tame žurnale spausdintus apsakymus, autorius nesutiko. Girdi, per silpnai. Kai "Spectator" atstovas syki paklausė apie naujai kuriamus ar projektuojamus veikalus, Hemingway tarė: "Veikalus? Iš kurgi manai mane dievų galią turinti?! Kai imuos rašto, nei kiek nedrįstu spręsti apie eventualią veikinio vertę: gal tai bus vienas niekalas, laiko gaištas... Aš bijau a priori (iš anksto) angažuotis."

Na, ir niekas tas Hemingway prieš, palyginti, mūs J. Gliandą (Los Angeles, Calif.)! Kai "Draugo" atstovas jį užklauskė: "Kokie nauji kūrybos planai jūmyse dabar bręsta?", ans lyg iš plokštelės rėžė (mano pabraukta! J. C.):

"Baigti dokumentinį romaną iš labai nesenu, dar gyvų mūsų atmintyje dienų, kuris, tariuosi, bus pirmas tokio žanro romanas mūsų raštijoje."

Koks krikščioniškas kuklumas! Kas per drova! Stačiai nemirštamojo atminimo Rutulionienės sugebėjimas įsi-bėgėti ir — nesustoti ties įvarčiais ir... "aklaisiais bėgiais". Kai ji, beplatindama savo rašto darbelius, užsuko į Vilnių, kalbėjo šv. Mikalojaus salėje susirinkusiai visuomene:

"Mano kūryba yra užbūrusi — sužavėjusi vyriausybės narius, prezidentūrą. Pats Smetona pirmą kartą šaltai sutiko, nes dar buvo neskaitytas. Kai užėjau kitą kartą, dėkojo su ašaromis, stvėrė ir išbučiavo abi rankas..."

O ji, pagyrynėlė, buvo... vienarankė!

2.

Tai buvo, regis, 1932 ar 1933 metais. Į Stepono Batoro universiteto nepriklausomojo socialistinio jaunimo informacinį susirinkimą atėjo savimi tikras, bet kuklus, ramus, miesčioniškos elgesties ir taip pat naštos vaikas. Varšuviniai draugai jį rekomendavo į visus mūs veikalus ir reikalus. Pritapo, kaip tapo. Kartą, kai buvo "laisvalaikis" (antizydiškos riaušės, ir universitetas — uždarytas), vedžiojom bičiulį po miesto įžymybes. Ir tarė jam juokaudamas, Leizek Raabe (varšuvietis, anksčiau į Vilnių studijuoti atvykęs lietuvių kilmės merginukę įsimylėjęs; kaip griežtas antikomunistas, jų smogikų klastingai nužudytas, dar II

Pasauliniam karui besibai-giant):

— "Lietuva — tėvyne mano", kitos išeities nėra...

Ak, imu "Literatūros ir Meno" Nr. 14 ir Jeży Ochmanski'o straipsnyje "Lietuva lenkų istorikų veikaluose" skaitau didžiai nudžiugęs:

Lietuviška tematika rašo taip pat lenkų istorikai — teisininkai, ypač J. Bardachas. Jo darbas apie nedalijamąją nuosavybę Lietuvos statutuose (1958) aptaria vieną įdomiausių viduramžių feodalinės nuosavybės ir teisės klausimų, būtent grupinę grupės giminaicijų žemės nuosavybę. "Lenkijos valstybės ir teisės istorijoje iki XV amž. vidurio" ("Historia panstwa i prawa Polski do polowy XV w.", 1957) J. Bardachas išplėstai nušviečia Lietuvos ir Lenkijos 1386 m. unijos priežastis ir jos tolimesnę evoliuciją bei feodalinių santykių vystymąsi Lietuvoje."

Pasirodo, lietuviškuoju (t. y. Lietuvos praeities tyrinėjimu) keliu "tebeina seni "vilikai" St. Zajaczkowski ir H. Lowmianski. Abudu Poznanės universitete. Iš jaunesniųjų straipsnyje minima J. Mozy (Vilniaus miesto cechų genezės ir evoliucijos klausimai XV - XVII amž.), M. Kula (apie A. Tyzenhauzo ūkinę politiką Lietuvos valstybiniuose dvaruose arba vadinamosiose ekonomijose), A. Kaminski (apie jotvingius), A. Wawrzynczyk ("Stambiosios Palenkės XV-XVI amž."), R. Trylerówna (apie laiko skaičiavimo problemas Lietuvoje XVI amž.) ir tt. Pats str. autorius, Jerzy Ochmansky, baigia darbą apie Vilniaus vyskupystę, kaip milžiniškų latifundijų valdytoją feodalizmo laikotarpiu.

3.

Turizmo organizatorius, nuvykęs į Vilnių, blogai perėjo par gatvę ir — gavo mokėti 3 rublius. Pasirodo, kad anapus geležinės uždangos iš viso reikia budėti, kai judi (ir kai miegi). Štai "Kultuva" Nr. 4/150 rašo, kaip Bernard Singer 1940 m. neapdairiai pereidinėjo Rygoje per gatvę ir gavo... (bet vėliau "teismo" sprendimas).

Kas jis? Tarti grubiai, kad žydas, informacijos neišsemia. Tai galiu pridurti: — žurnalistas, rašęs Krokuvos ir Varšuvos spaudoj. Dažniau žinomas kaip Regnis (Singer skai-
(Tęsinys 2 psl.)

Šernas...

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

mo mažai. Tą aš žinojau.

— O kaip gi su gražiaja lytimi?

— Daugiau galėtų papasakoti pačios moterys, kurias Šernas arčiau pažino...

— Kažin ar jos norės pasakoti? Be to, vargu ar dar yra jų gyvųjų tarpe...

— Jeigu jos nenorės pasakoti, tai niekas ir nežinos, — pastebėjo Kulis. — O jeigu negyvos, tai ir pasakoti nereikia...

— Ilgame savo rašinyje Ambroziukas nė vienu žodžiu neužsiminė apie Šerno moterį ar moteris, o jeigu Jūs nieko nepasakysite, tai ir mes nežinosime.

— Tai nesvarbus dalykas...

— Bet jei Jūs nepasakysite, tai tada kiti pasigaus įvairiausių gandy, sumaišys juos su tikrove, o dar už kelių kartų niekas gandy neatskurs nuo tikrovės. Tai geriau pasakykite, kas Jums yra žinoma ir bus geriausia.

— Kaip ten Lietuvoje buvo — nežinau. Bet pats Šernas man ir kitiems keliais atvejais pasakojęs, kad jis buvo pamilęs čigonaitę. Kur jis su ja susipažino — neprisimenu. Sakė, bet man iš galvos išėjo. Tai galėjo būti Varšuvoje, o gal net Rygoje. Tiek nežinau, kad Šernas, pasidarys Varšuvoje reikalingus popierius, važinėjo po Rusiją. Su ta čigonaitė buvo nuvažiavęs net į Kaukazą, pasiekęs Turkiją. Ta čigonaitė kažkur likusi, Juodųjų jūrų pakraščiuose. Ar tai buvo tikras dalykas, ar tik paties Šerno išgalvota pasaka — negalėčiau pasakyti. Jis pats mums kelis kartus labai džiaugsmingai ją yra pasakojęs.

— Chicagoje ir kitose Amerikos kolonijose jis turėjo kelias moteris, su kuriomis labai draugiškai sugyveno, joms laiškučius rašinėjo, gėles vardadieniams siuntė, bet, ar ten buvo kokie romansai, negalėčiau pasakyti...

— Chicagoje Šernas apsigyveno pas tokius vokiečius, A. Zwick'us, 1037 E. 43rd St. Su šia šeima labai susidraugavo, pas juos gyveno iki mirties. Namų šeimininkė, pono Zwick žmona, labai gerai prižiūrėjo Šerną. Jį apskaludavo, aprėdydavo ir visuomet laiku darbai išleisdavo. Ji buvo Šernui tarytum motina. Jei jis kada negrįždavo namo, tai ji jau būdavo susirūpinusi. Tame pačiame name gyveno ir Minnie Zwick, šeimininko sesuo, kuri buvo keliais metais jaunesnė už Šerną. Atrodo, kad ši moteris ir buvo Šerno artimiausioji. Ilgus metus jis ten gyveno, bet prie vedybų nepriėjo. Kalbos apie vedybas tarp jų ėjo. Galimas dalykas, kad ir pats Šernas apie tai buvo užsiminęs, bet jis neskubėjo. Vieną gražią dieną jis buvo sutrenktas skaudžios žinios. Ta pati Minnie, kuri Šer-

nui buvo tokia artima, pranešė, kad ji jau ištekėjusi. Vokiečiai buvo praktiška. Šernas jai patikęs, bet ji priėjo įsitikinimo, kad anas jai bus naudingesnis. Ši žinia Šernui buvo skaudi. Pas mane atėjęs kelis kartus pasiskundė, kad Minnie jam kiaulystę padariusi. Ekstra "šmičkę" išmetė. Bet vėliau apsiraminio. Pas Zwicks jis ir toliau tebegyveno. Pas juos gyvendamas jis ir mirė.

(Bus daugiau)

Dienų Skeveldros

(Tęsinys iš 1-mo pusl.)

tant atbulai). Jo straipsniai kartais švėtėdavo cenzūros padarytomis prapleikėmis. Buvo šaunus valstybinių ir pasaulinių įvykių apžvalgininkas. Mėgo kalambūrus (gelbėjo cenzūrai suklaidinti). Savo metu komunistų simpatikas. Išgijo po kelionių į komunistinę rusų imperiją. Kai Papanin ruošėsi į arktį, narkomindiel suruošė specialią spaudos konferenciją. Dignitaras viską išdėstė, po to klausinėjo, ką užsienio žurnalistai mano apie tokią kelionę. Kai atėjo eilė Singeriui, ans atsakė rusišku priežodžiu: O! charošėj žizni nie uletiš! Bet kitą kartą jo buvo pasiųsta dar rūsčiau. Nutarė aplankyti propagandos peršamą Birobidžaną. Neleido. Tada Singer slapta, ir kai jau viską pamatė, iš pat Birobidžano atsiumtė užsienių reikalų komisarui... padėkos atviruką. Pargrįžęs dažnai pašiepavo sovietų propagandą.

Po 1939 m. Lenkijos žlugimo pasislėpė (nuo nacių) Rygoj. Pabaltijo okupacija. Slapstėsi. Kartą ėjo per gatvę, ir netaisyklingai. Milicininkas sulaikė. Neturėjo pinigų baudai sumokėti. Į nuovadą, kur paaikškėjo, kad... paieškomas. Iš sovietinio kacetų teisėjo 1941 m. vėly rudenį. Tai Sikorski jį išvadavo. Bet pakeliui iš Kuibiševo į Londoną stabterėjo Lisabonoj. Neleido į miestą, nes neturėjo portugalų vizos. Išėjo. Suėmė. Į kalėjimą. Ten celės draugai (į Londoną nusigauti bebandą) — lenkai, fašizuojantys krikščionys demokratai. Nežinodami, kas jis, jie atvirai kalbėjo apie žydų naikinimą Lenkijoje, ir aiškiai tą akciją užgyrė. Tai buvo naujas smūgis. Dabar dirba Londono "Economist'e". Nei su tremtimi, nei su Gomulka.

Kartą, seną bičiulį sutikęs, Singer kalbėjo:

— Būk atsargus, jei eini įstrizai...

Juokėsi gliu ir skausmingu prieš laiką pasenusio žydo juoku. Singer (Regnis), paprašylas, savo pastabose sykį užvožė vaivada Bocianski'ui (už lietuvių Vilniaus mieste persekiojimą), "Nasz Przeglad" nebuvo konfiskuotas, bet "Vilniaus žodis", tas pastabas perspausdinęs, čia pat gavo cenzūros smūgį (žemiau krūlinės).

4.

RAŠYTOJAS

Daug kas supranta arba nori suprasti, kad rašytoju gali būti tik toks individas, kuris rašo ir parašo... knygą. Atvirai kalbant baisiai prastas sutvarkymas. Kas šia per tvarka? Mano manymu, jeigu žmogus rašo, tai jau ir turėtų rašytoju vadintis. Juk ir rašytojai, rašytojo titulą gauna tik už tai, kad jie rašo. O rašytoju būti, tai jau iš tiesų didelė garbė. Tik visa nelaimė, kad kartais, nors žmogus ir rašo, bet jį mažai kas pažįsta. Arba rašantįjį rašytoju nepripažįsta.

Žinoma, tuo atveju reikia pačiam tokiuo pasisakyti. Va, čia aš ir papasakosiu apie vieną rašytoją, kuris Staneikos ir Masionio "Laisvoje Lietuvoje" bei "Dirvoje" parašydavo ir parašo vieną kitą korespondenciją. Bet jo neskaity rašytoju. Skriaudą vyrui daro. Ir štai viename pobūvyje atsirado ir paminėtų laikraščių rašytojas. Vyras iš stuomens ir liemens... Dar nepasiekęs keturiolikos metų amžiaus. Augštas. Mėlynakis, gražiai subudavotas. Kad jie

Dingos, yra viena išimtis laisvai eiti, bėgioti ar važiuoti. Galima, skersai upes, įstrizai girias, per ežerus, mėlynus ir audrotus, visokeriopas (dirbūnes ir — mėnulio) šviesas, būriu ir pavieniui. Ta išimtis liečia šių metų birželio 25 d. įvykstančias Jonines. Įsidėmėkite vietą:

Merrilton Community Centre Hall, Merrilton, Ontario, Canada.

Programą atliks, be kitų, Clevelando "Grandinėle".

Jonines, kaip kasmet, ruošia Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos St. Catharines skyrius. Sėkmės!

Taigi — dar kartą pažymėkite kalendoriuje:

1960. 6. 25. visi laisvi nuo rūpesčių ir vargų, visi nuotai kos sraute ir tarp dainų, — visi vilniečių ruošiamose Joninėse!

5.

Na, ir baigsiu. O kodėl? O todėl, kad paštas atnešė siuntinėly iš anapus. Atrūšau ir — pirmoji knyga atsivėrė su amžinuoju Vilniumi. Tai dailininko Mečištovo Bulakos "Vilnius. Senamiestis". Sangvino piešiniai. Viso 24. Vilnius, 1958 m.

Įvadą (lietuvių, rusų, anglų ir vokiečių kalbomis) parašė J. Jurginis. Bet kitą kart.

Kiekvienas piešinys 15x11 col.

Žiūrį į piešinį Nr. 22: "Kiemas su varpeliu". Pažįstamas... Piešta 1943 m. Tada buvo naciai. Rudieji. Dabar naciai, raudonieji. Sostinė tiek metų okupanto ghetė. Tokie mieli, krauju ir prakaitu prausiami, miesto mūrai. Varpelis skamba... Bet ne taip, kaip J. Jurginis įvadė rašo. Bet apie tai kitą kartą. Gražu-gražu M. Bulakos "Vilniuje", atseit — sangvine, priešiny, mene, tiesoje.

J. Cicėnas

kur surūgtų, tie žmonės, neatkreipė į jį malonėjimą atsilankyti jų pobūvyje jokio dėmesio. Bet jis neliko skolingas. Išgėres ant drąsos porą "klebonišku", ėjo prie kiekvieno suaugusio vyro ir moters ir, mušdamasis į krūtinę, išdidu balsu aiškino:

— Aš esu fašistinio nusistatymo vyras. Aš esu žymiausias tautininkų rašytojas.

Kitiems sakėsi: — Aš esu žymiausias rašytojas.

Kažin kodėl kai kuriems nutylėjo žodelį "tautininkų".

Gerokai pasiginčijęs su vienu kunigu apie dogmas, prikišo prie senyvo amžiaus vyro. Paėmęs už švarko atlapų primygtinai pareikalavo: — Aš esu žymiausias rašytojas. Atspėk mano pavardę, kitaip aš tavęs nepaleisiu.

— Žmogelis, ilgokai pagalvojęs, sako: — Jeigu jau sakaisi esi žymiausias rašytojas, tai gal gerbiamasis būsi Maironis?

— Maironis, Maironis, keistas tu žmogelis.

Tur būt girdėjai apie jo "Pavasario balsus". Tai poetas. Man jis ne prie širdies, bet apie mirusius geriau nekalbėti.

— Tai gal Vincas Krėvė Mickevičius?

— Ne, apie tokį rašytoją, tu man geriau ir neminėk.

— Na, tai tur būt būsi Tomas Vaizgantas?

— Duok, brangusis, aš tau į žandą pabučiuosiu. Tai mano pažiūrų žmogus. Tai brangiausias lietuvių tautos perlas. Kad jį Dievulis amžių danguje laikytų. Bet tai ne aš.

— Na, tai gal Liūdas Gira?

— Matai, kad barzdos neturiu. Be to apie tokį rašytoją man ir neužsimink. Giliai įžeidi mano tautininkiškus patriotinius jausmus.

Žmogelis pagalvojęs dar spėja:

— Tai gal Donelaitis?

— Aš jo politinių pažiūrų nežinau. Aš nežinau kaip jį reikėtų vertinti. Bet tai ne aš. Aš tau kartoju, kad aš esu tautininkų rašytojas ir jų programos puoselėtojas.

— Na tai dabar tikrai atspėsiu. Tai gerbiamasis būsite Benito Musolini.

— Duok abu žandu ir kaklą pabučiuosiu. Tai mano pažiūrų žmogus. Vivat Duce! Vivat Musolini! Tai buvo Italijos valstybės vyras, kuris Italiją išgelbėjo nuo komunistų pagrobimo. Daug ką mes iš jo pasimokinome. Daug ką iš jo pasisavinome. Juk ir mūsų jaunlietuvių kutasotos kepurės ir uniformos Italijos juodmarškinė pavyzdžiu buvo pasiūtos ir sukūptos. Ir vilkai jų pavyzdžiu buvo tvarkomi ir priesaiką tokią pat duodavo. Tik ricinos mūsiškiai turėjo mažesnę kiekį išgerti. Matai, ricina iš vidurių išvalydavo visas internacionalizmo bacilas. Mūsų vilkai buvo viskam pasi-

(Tęsinys 3-tam psl.)

RAŠYTOJAS

(Tęsinys iš 2-ro pusl.)

ruošę. Gaila, per anksti jie išnyko. Musolinio mirtis didelę žmonijai nelaimę užtraukė. Dar kartą jo garbei suriksiu: Vivat ir valio Musoliniui! Bet tai ne aš.

— Tai aš jau ir nebežinau kas toks galėtų būti. Gal kartais Hitleris? — sako žmogelis.

— Heil Hitler! Ein Volk, ein Reich, ein Fuehrer! — tai buvo Hitlerio sukurtas skambus ir prasmingas šūkis: viena tauta, viena valstybė ir vienas vadas. Bet mūsų buvo tautos vadas, taip pat geras ir lietuvių tautai priimtinas. Mes jį ir ateities vadams palaikysime. Hitlerio programa mums būtų buvusi gera, bet kad jis, matomai kažkokios piktos dvasios apsėstas, net ir jo pažiūrų, bet ne vokiečių tautos žmones, rūkino per kaminą. Didelės garbės jam neteikiu. Be to, ar nematai kad neturiu ūsiukų? Ir ką tu minėjai — tai jau visi mirę. Aš štai gyvas ir prieš tave sloviu. Atspėk greičiau. Neminėk man mirusiųjų pavardžių.

Žmogelis norėdamas kuo greičiausiai atsikratyti:

— Aš jau atspėjau, tik susimildamas paleisk švarko atlapus. Pats esi Vincas Rastenis.

— Brangusils jeigu tu būtumėi, kad ir seniausia ir įraganą panaši moteris, aš tave tuojau vesčiau. Myliu iš visos širdies savo vadą Vincentą Rasteni. O kas jį myli, tą ir aš myliu. Tai mūsų tautos būsimasis tautos vadas. Jis baisiai kietas tautininkas ir didelis patriotas. Jau pakankamai aš gabus, bet jo gabumų nesugebu pralenkti. Esu matęs jį rašant didelius raštus ir lietuviams brangius straipsnius. Sėdi už stalo, paėmė rašomąją mašinėlę ir iš karto pila straipsnį visais abiejų rankų pirštais. Gaila, kad ne jis, o Bartkus į Altą paskirtas. Jeigu ten mūsų Rastenis būtų papuošęs, Altas jau būtų seniai išardytas ir Lietuvai laisvė būtų priartėjusi. Tik reikia mums visiems susiburti ir dėti visas leistas ir nevisai leistas pastangas, kad jis taptų visos Amerikos lietuvių vadu. Vistiek tik jis bus mūsų tautos vadu. Kad tik Dievulis apsaugotų jo sveikatę. Kad tik nei mažiausiai minutei neatitrauktų nuo jo, jo angelas sargas. Kada Lietuva atgaus laisvę, tai sudievu Amerikai, sakau. Užtenka man čia darbininku būti. Aš jau pamačiau daug pasaulio ir net rašytoju tapau. Ne internacionaliniu, bet tautininkų rašytoju. Jis mane nepamirš. Jis mane, tarpininkaujant "Dirvos" redaktoriui Baliui Gaidžiūnui, nebe buhalteriu, bet pilnu "Pažangos" vedėju padarys. Tai dabar žinai, kad aš ne Rastenis.

— Tai jau spėju, kad nesi

Rastenis, bet pagaliau būk toks geras, paleisk švarko atlapus ir pasisakyk savo pavarde?

— Paleidžiu ir pasisakau: aš esu žymiausias tautininkų rašytojas, labai gailiuosi, kad nebuvau Antanu pakrikštytas, bet mano pavardė Kešelpinkas. O dabar ar jau žinai?

— Žinau, kad esi tautininkų rašytojas ir be to dar Kašelpinkas.

— Džiaukis, vyre, mane kaip tautininkų rašytoją pažinęs. O dabar eikime prie baro ir už tautininkų rašytojo Kašelpinko garbę ir sveikatą gerokai išgerkime.

Žmogelis išsilavinęs iš tau-

tininkų rašytojo pasileido į kitą salės galą.

Rašytojas, pasilikęs stovėti, galva linguodamas kitiems tarė:

— Matomai, šventakuprio ar marksisto esama — — —

Taigi, vyrai, eidami į pobūvius, apžiūrėkite ar stipriai laikosi švarko atlapai.

Nediplomuotas žurnalistas

— Moters toks likimas, kad ji už viską moka...

— Taip tai taip, bet kieno pinigais?

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BICIULIS

Vandentiekiai ir šildymui visos atsargos. Maudynes ir virtuves atnaujinam. Grindis ir sienas išklajame plytelėmis ir įdedame reikalingus priedus

SOUTH CENTER

PLUMBING & HEATING SUPPLY CO., INC.

Parduodame ir įrengiame dujų, aliejaus ir anglimis kūrenamas garų šilumos, karšto vandens ir šilto oro šildymo sistemas. Pilnas pasirinkimas įvairių boilerių — furnisų, aliejaus krosnių, pakeičia dujų šilumą, radiatorius, kontroles, vamzdžių sujungimų ir valvulų.

APTARNAUJAME TĄ PAČIĄ DIENĄ

Nereikia įmokėjimų — pilnai finansuojame. Įkainavimai veltui. Šaukti KE nwood 8-4114. Virš 30 metų toje pačioje vietoje. 6 WEST GARFIELD BOULEVARD. State ir 55-tos gatvių kampas. Atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 v. vak., įskaitant šeštadienius.

Now at GLASER'S

World's Only Instant-Installing Air Conditioner

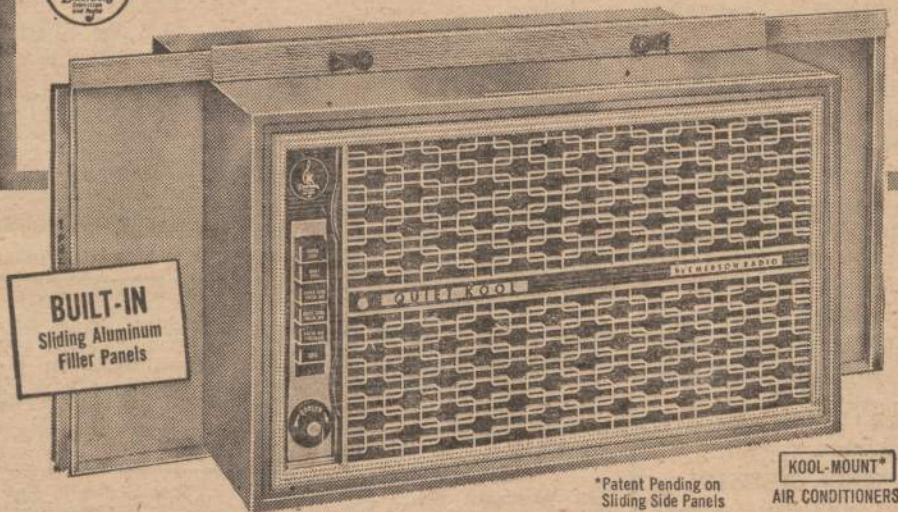
No Installation Kits • No Installation Extras

NOW...
Giant Capacity
Units Up To
2 Horsepower

Quiet Kool

by

Emerson Radio

BUILT-IN
Sliding Aluminum
Filter Panels

*Patent Pending on
Sliding Side Panels

KOOL-MOUNT®
AIR CONDITIONERS

3 easy steps to

INSTANT INSTALLATION

- INSTALLS INSTANTLY in any standard window
- 115 VOLTS 7.5 AMP "POWER SAVER" MODELS—also available in all popular Voltages and Amperages
- PERMANENT SLIDE-OUT FILTER—easily removable
- EXCLUSIVE ROBOT PUSH-BUTTON "CONTROL CENTER"
- AUTOMATIC THERMOSTAT—lets you pre-set room temperature.
- AMAZING NOISELESS OPERATION—no noise to disturb slumber

BRING IN YOUR OLD FAN FOR KING SIZE AIR COND.

AS LOW AS \$2.00 PER WEEK

a product of

Emerson Radio & Phonograph Corp., Jersey City 2, N. J.

COME IN TODAY!

GLASER'S FURNITURE & APPLIANCE CO.

5115-5123 So. Kedzie Ave.

PROspect 6-1790

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Keista, bet faktas

Paukščių kapai

Pietiname Atlanto vandenyne į pietus nuo Sandvičių salų iš vandens kyšo didelė iki-1300 metrų aukšta akmens uola, kuri geologams ir kitokiems mokslininkams seniai kelia didelį susidomėjimą. Kiekvieną pavasarį tos uolos 3 ketvirtainių kilometrų plotas yra tūkstančiais negyvų paukščių nusėtas. Pasirodo, kad paukščiai paprastai skrisdami būriais nakties metu atsimuša į staigias to kalno uolas ir užsimuša. Iširta, kad ta uola yra smarkiai magnetizuota ir net vadinama "mažuoju Magnetinio Ašigalio broliu". Čia ne tik daug laivų yra žuvę, bet ir keli lėktuvai jau atsimušę: 1928 m. čia sudužo Amerikos sportininkas lakūnas William Boyd; 1936 m. du Junkerio keleiviniai lėktuvai ir 1950 m. vienas transportinis lėktuvas. Priežastis esanti ta, kad ant kalno magnetizmas suklydina kaip laivų ir lėktuvų, taip ir paukščių "magnetus", o nakties metu uolos spalva tiek pasidaro panaši jūros vandeniui, kad iš viršaus yra nebeatskiriama nuo jūros.

PIGIAU PERKANT TUZINAIS

Plepaitis užėina į krautuve ir nori atviručių su gimtadienio sveikinimais mylimajai. Parduėja, norėdama žmogui pagelbėti, pasiūlė vieną, sakydama: — "Čia yra ypatingai graži ir užrašyta "Širdingiausių sveikinimų su gimimo diena mano vientelei mylimajai".

— Labai gražu, — apsidžiaugė Plepaitis; — prašau duoti... pagalvojo; pagalvojęs: — Prašau duoti penkias.

Now Open BROASTED CHICKEN

Carry Outs
4738 N. AUSTIN
Near Lawrence
Watch for our COMPLETE \$1.49
Menus coming CHICKEN
Thru the Mail DINNER
Also a Variety of
Sea - Foods - Steaks and Ribs
Open Daily at 11 A.M.
GIVE US A CALL — AV 2-5595

if you're buying a new car...

the
astounding
FM/AM
hear

BLAUPUNKT
transistorized CAR RADIO
Come in for demonstration
Call GROvehill 6-5852
MARVEL RADIO
AND TV
6606 SOUTH DAMEN

SKTATY KIR PLATINK
"NAUJIENAS"

Will Repair Set in Home
TV SERVICE \$ 3.00.
90 Day guarantee on Parts Service
Day — Nights — Sunday
Low Prices on all Picture Tubes.
JOE'S TV.
219 So. Pulaski
SA 2-8822 KE 3-8414

Now open for Business!
**JERRY NUDERA'S MEAT
MARKET**

5342 W. 25th Street
Cicero
FOR FREE DELIVERY
Olympic 6-2386.

PURE - DELITE JUICE CO.
Aukščiausios rūšies vaisių sultys
Kasdien šviežiai pagaminamos ir iš
vežiojamos į namus. Reguliarus pris-
tatyimas kasdien. Skambinkite mums
— mes garantuojame būsite
patenkinti.
5231 So. Ashland Ave. GR 6-9176

NADINE'S BEAUTY SHOP
1751 W. 18th St.
Specializing in Permanents
Tinting — Bleaching — Hair Styling
— Cutting — Scalp treatments etc.
Expert operators — for Appointment.
Call HAYmarket 1-0729.

**LORD JEWELERS
DIAMOND DEALERS**
• Imports
• Repair svse.
• Nat'l adv. brands
DIAMOND LIGHT SCOPE
Phone inquiries receive prompt
attention
6251 S. Kedzie — WA 5-4010

GALIMA GAUTI SALE
• vestuvėms,
• banketams,
• pobūviams ir t. t.
VI 7-9641
3000 S. Trumbull Ave.

ANNOUNCEMENT

Now open for Business
The Offices of —

DANIEL P. KEZON
and associates

- Real Estate • Mortgages
- Insurance • Management

5042 S. Ashland Ave.
HE 6-3322.

BARBARA MOTEL

Phoenix, Arizona
2148 Westward Blvd., prie San
Diego kelio No. 80, pietvakarinėje
miesto dalyje. Tel.: Alpine 4-3895
Didelis pasirinkimas kambarių ir
butelių su virtuvėmis. Butelių
kainos vasaros sezonui nuo \$16
į savaitę. Nemokama transporta-
cija iš stočių. Savininkai buvę
ėikagiečiai A. ir J. Rimavičius.

VOLMAN'S GLASS AND AWNING CO.

Aluminum and
Stainless Steel
Combination
Windows
and Doors
Fiberglass Awnings
Roll Ups and
Aluminum
Awnings

OL 2-2669 You'll Be Glad
5741 16th You Called...
Cicero, Ill.
We Manufacture All Our Own
Products

VISIT
HELEN'S
Tap & Liquors.
4358 S. Wood.
VI 7-8232.
Open 10:00 A. M.

OWL ELECTRIC CO.
Licencijuota, unijinė ir apdrausta
Atitaisome blogai įvestas šviesas,
perdegusius saugiklius, perkrautus
laidus, uždegimus, blogus laidus.
Perdirbam, atnaujinam, taisom.
Mums nėra nei permažų nei
perdidelių darbų.
8458 COMMERCIAL AVE.
Rezid., prekybai, pramonėi.
RE 1-0241 arba BA 1-4516
Teirautis pas Mr. Bartzak

ENTERPRISE GLASS CO.
Established 1909
"Glass of every Description"
Mirrors — furniture tops —
Auto Glass — Glass block panels
— glazing, storm Windows.
6201 S. DAMEN
PR 8-5757.

AKINIAI
Skaitymui, siuvimui ar vaikščiojimui
akiniai drauge su akių patikrinimu
kainuoja \$12. Bifocal stiklo akiniai
\$15. Gausite nebrangiai ir daktaro
prirašytus saulės akinius.
DR. D. M. APPEL OPTOMETRIST
1906 E. 87th St. BA 1-2060.

DIDYSIS ATIDARYMAS
JIM'S
BATŲ TAISYMO DIRBTUVES
3322 W. 26th St.
(priešais Goldblatt'o krautuve)

WYMA'S HARDWARE
Headquarters for Property Owners.
Plumbing - Electrical - Hardware
supplies.
Tools - Glass - Garden supplies
Name Brand Paints.
Featuring Sherwin - Williams Paint.
We write commercial amounts.
1817 W. 63rd St. WA 5-0752.

Tinkama salė įvairioms progoms
• Vestuvėms
• Baigimo šventėms
• Klubo parengimams
• Banketams
• Komunijos atšventimui
• Dovanų įteikimui.
HAMLIN CLUB
57th St. & Hamlin RE 5-6480.

Complete Beauty Service at
PAULINE'S BEAUTY SHOP
call or drop in for appointment
Phone BI 7-1455.
4735 SO. SEELEY
(Formerly at 47th & Damen)

ATTENTION PROPERTY OWNERS!
Remodeling Bldg.,
Atic & basement apartments., all
types carpentry repairs., Free esti-
mates city & suburbs.
Free Topping — Trimming.
CZERWINSKI CONSTR. CO.
Ludlow 2-9519.

S W A N S O N'S
PARTY FOOD SHOPPE
AND CATERING SERVICE
Open Daily 'Til 9 P.M.
Sunday 'Til 6 P.M.
Call WA 5-1533
2502 W. 63rd St.

Specializing in Gas and
Oil Conversions
**YOUR FURNACE OR BOILER
CLEANED**
By power and hand.
Burner and Control.
Service included... only \$9.95
All work performed by our
Service Mechanics.
To assure good, clean,
efficient job, Call:
**A and M HEATING
SERVICE CO.**
7754 S. Ashland Ave.
AB 4-3800. Eves. GA 5-1959.

EXPERTAS ĮSTATO
Furnesus, Boilerius —
pakeičia gazo ir alyvos pečius.
Irengia vėsintuvus, nutekėjimo
vamzdžius (stogu).
Mes aptarnaujame, taisome įvairių
rūšių furnesus ir boilerius.
TREVE, INC.
6515 S. Ashland Ave. HE 6-2717

Pamatykite garsiuosius "KLEPPER"
SUEDAMUS LAIVUS
Jie pagaminti Vak.
Vokietijoje.
Neskestantieji
Irkliniai, būriniai, motori-
niai. Tinka žuvavimui, me-
džiojimui, vandens slidžių
sportui.
Telpa į bet kurios maši-
nos trunk'ą, nereikia prie-
kabos. Klepper lai-
vais net 2 kartus
buvo perplauktas
Atlantas. Lengvi sti-
prūs rėmai gali būti
sustatyti per kelėta
minučių. Pamatykite juos:
KLEPPER BOATS
Showroom and sales
412 S. MICHIGAN, CHICAGO 5, ILL.
Write or phone for free brochure —
WE 9-2729

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

LIETUVIŲ RESTORANAS
JENNIE'S
Gaminame lietuviškus ir lenkiškus
valgius. Specialios lietuviškos
sriubos ir įvairūs virtiniai.
Galima gauti ir išsineštinai.
3417 BROADWAY, GARY, IND.
Turner 4-7631. Veikia 7 dienas sav.

**TRUIS RUG
CLEANING CO.**
Mūsų specialybė
yra valymas kilimų
nuo sienos iki sienos.
VELTUI APSKAIČIAVIMAI
WA 5-4039.

A - AUGUSTA SEWERAGE SERVICE
Valome ir taisome nutekėjimo
(kanalizacijos) vamzdžius.
Teikiame pagalbą potvynio atveju
24 val. Pravedam elektros laidus.
Veltui apskaičiavimai.
Darbar garantuotas.
2055 W. Grand St. SE 3-4226

PRE-SEASON SALE
CHECK YOUR BLDG. NOW!
New 2-3 flat or bungalow Roofs.
AS LOW AS \$149
All Roofs Repaired for \$25
Tuckpoint Your Chimney, \$25
INSULATION — GUTTERS
ADDITIONS — REMODELING
All Cement Work & Paving
Logan Long Materials Used
FREE ESTIMATES — F.H.A. PAYTS.
ALL WORK GUARANTEED
ADAR CO.
1156 W. 79th St. StE. 3-2666

GRAND OPENING

of
C & J. GRILL
1542 W. 59th St.
PR 8-9396
SPECIAL
FIVE \$1.00
BURGERS
Open 5:00 A. M. to 12. P. M.

TAISOME TV KREDITAN

Nereikalingas įmokėjimas.
1 savaitė kredito
už padarytą darbą.
Darbas garantuotas.
Joks darbas nėra permažas.
SA 2-7332

3106 W. ROOSEVELT RD.

Beat the Spring Rush Save Time and Money

- TUCKPOINTING
- BRICK WORK
- CEMENT WORK
- TILING
- CHIMNEYS REBUILT
- JALOUSIES
- WINDOWS
- DOORS

BORREGAARD BUILDERS, INC.
MU 5-1200 CR 2-2321
3124 N. Laramie

NOW OPEN!
The Beautiful New

ALPINE RESTAURANT

Specializing in: Charcoal Broiled
• Hamburgers • Steaks • Chops
Serving Breakfast, Luncheon, Dinner
and late evening snacks.
Complete dinners also served.
Open Daily & Sunday, 6 a. m.—1 a. m.
Friday & Saturday open 24 hours.

5947 West 35th Street
(Corner of Austin Blvd.)
Townhall 3-0102

STOP LEAKY BASEMENTS WITH BENTONITE PROCESS

NO DIGGING
NO INJURY TO SHRUBS
NO INJURY TO LAWNS
Service within 100 miles
F. H. A. Terms

**RYAN SEVER SERVICE AND
WATERPROOFING CO.**
3746 West 63rd St. RE 5-1446
24 Hour Service

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, MAY 21, 1960

ŽALGIRIS

(Tėsinys)

KARAS! ...KARAS!

Vyriausioji valstybės taryba, pirmininkaujant pačiam Vytautui, svarstė ordino reikalavimus. Kai kam ordino siūlymai atrodė geri, priimtini. Dėl jų buvo karštai ginčijamasi.

Tačiau ordino tikslus ir siekimus akylus politikas Vytautas tuojau išpėjo. Tad jis įtikinama bei krašta kalba išrodė, kokius sląstus spendžia kryžiečiai. Visas savo mintis išdėjęs, jis pasiklausė tarybininkų nuomonės.

— Karas! — riktėlėjo žemaičių kunigaikštis Vingėla.

— Karas! Karas! — pritarė visi kunigaikščiai lietuviai.

— Tamstos valia, didysis valdove... — svyruojamai prabilo Staradubo ir Naugardo kunigaikščiai. — Mes pasiruošę tau tarnauti. Kaip liepsi, taip darysime...

— Karas! Karas! — šaukė visi Lietuvos bajorai ir karo vadai.

Paskui prabilo pirmasis Vilniaus vyskupas, Andrius Volsčius:

— Maloningasis valdove, lengva karas paskelbti, bet sunku jo negandai pakelti. Kas gali žinoti, kokių vaisių tas karas tėvynei gali duoti. O gal kartais pasiuntiniai yra įgalioji nusileisti? Todėl aš, Dievo vardu, maldauju tave nepradėti karo, neišmėginus visų taikos kelių.

— Teisingai kalbi, ganytojau. Pamėginsime derėtis... Pakvieskite pasiuntinius.

Kai pasiuntiniai atėjo, tarnai pastatė kiekvienam po krėslą. Vytautas prabilo:

— Taurusis riteri Zalbach, vyriausioji mano taryba ir aš apsvaistėme ordino raštą. Deja, radome jį esant visai nepriimtina. Vis dėlto mes sutinkame derėtis, jei ordinas bent kiek nusileis.

— Galingas Lietuvos valdove, — tarė Markvardas, atsisotodamas: — aš pasisakau nesus ordino kapitulos įgaliojimas nusileisti. Žemaičiai privalo ir toliau pasilikti ordino valdžioje... Tavo didybė turi tuojau nutraukti visus sandėrius su Lenkija. Ordinas už tai visada pasiliks ištikimas tavo sąjungininkams...

— Dangiau nieko nebepasakyti, Markvarde? — paklausė Vytautas.

— Tai paskutiniai ordino žodžiai.

— O jeigu mes nesutiksime

jūsų reikalavimų patenkinti?

— Tada mūsų reikalą išspręs dangiškasis Teisėjas...

— Tai karu grąšinate? — paklausė Vytautas.

— Dievo teismu! — išsikamamai atsakė kryžiečiai. Bėda pradedantiems!

— Bėda pradedantiems? Kas tad pradeda, jei ne jūs? Jūs gi užgrobtė mūsų kraštus! Jūs ugnimi naikinate mūsų sodybas! Jūs krauju maudote mūsų žmones! Bėda jums, klasingieji Dievo kryžiaus išdavikai ir veidmainiai! Jūs karą pradodate!...

Markvardas išklaušė Vytauto kalbos ramus. Paskui nusi-movė geležinę pirštinę ir sviedė ją Vytautui po kojų.

— Kryžiečių magisterio ir visos kilniosios jų kapitulos įgaliojimas paskelbiu tau karą. Lietuvos ir Rusų žemių valdove... — tarė jis.

Visi tarybininkai pašoko iš vietų, nusitvėrė už kardų rankenų ir ėmė užti:

— Karas! Karas! Galas vokiečiams! Mirtis plėšikams! Bet Vytautas visus nutildė ir taip prabilo:

— Vyk ir paskelbk savo kapitulai. Aš jos pakvietimą į Dievo teismą priimu. Aš prisiekiu ligi tol nepadėti kalavijo, ligi išdraskysiu tą bjaurų plėšikų ir žmogžudžių lizdą, ligi išnaikinsiu ir sutriuškinsiu visus nedorėlius ir žmogėdras, pasivadavusius kryžiaus riteriais... Jūs ne riteriai, bet pikčiausios gyvatės nuodytojos!!!

Markvardas nebeištėvė. Paraudė, kaip keptas vėžys. Pagriebęs kardo rankeną, šniokštelė iššniokštė:

— Slykštūs tavo žodžiai, priesaikauži, tikybakeiti, neįžeisk taurių vokiečių vienuolių... Juk tie žodžiai plūsta iš paleistuvės sūnaus lūpų!

Vytautas griebė kardą ir būty perskėlęs įžuliam akižagai makaulę. Bet jį sulaukė stipriomis savo rankomis brolis Vingėla.

— Džiaukis, kad esi pasiuntinys — vos sulaukimo pykčio balsu tarė Vytautas. — Kitaip liepčiau tau gyvam kailį nu-

nerti. Nešinkis iš mano žemių, ligi ne vėlu... Mada dar pasimatysime...

Netrukus kryžiečių pasiuntinių nepaliko Vilniuje nė pėdsako.

Karo žinia, kaip žaibas, be-matant apskrido visą šalį. Nebeliko nė vieno kaimo, nė vienos sodybos, kur nebūtų aidėjęs haisus žodis:

— Karas, karas, karas!!!

DIEVO TEISMAS ARTINASI...

Tuo tarpu ties Plocku prakitavo Vytauto atkviesti Pskovo meistrai. Jie tiesė didžiulį tiltą per plačią Vislos upę. Apylinkės gyventojai stebėjosi nepaprastais jų inagiais. Jie su nepasitikėjimu žiūrėjo į meistrų pastangas. Vislos krantai buvo klampūs. Pati upė plati ir sriauni. Niekas netikėjo, kad kas iš to darbo išeitų. O laikas bėgo. Tiltas vis nebuvo. Ordino žvalgai pranešė savo vadams, kad visas darbas niekais nuėjęs. Kryžiečiai džiaugėsi ir ištiesė savo kariuomenę pasieniu. Jie tikėjosi susitikti su Vytauto kariuomene anksčiau, negu jis susitiks su lenkų kariuomene.

Dviem parom prieš dieną, kurią turėjo būti baigtas tiltas, į Vytautą atvyko tilto meistrų seniūnas. Vytautas jį tuojau priėmė.

— Na, tiltas padarytas? — paklausė.

— Padarytas, jūsų didybė! Bereikia sukloti grendinys ir gali keltis kariuomenė. Mes valtis sukalcėme ties Varšuva. Šiakt išplukdėme jas pavandeniu. Rytoj, jei liepsi, suklosime grendinį.

— Puiku! Darykite kuo skubiausiai. Aš tuojau atvykstu su kariuomene.

Seniūnas nusilenkė ir išėjo. Vytautas sukėlė pasislėjusią savo kariuomenę. Jis skubiai ėmė traukti į Plocką. Tuo pačiu laiku į Červinską vyko Jogaila su šešiom dešimt tūkstančių lenkų kariuomenės. Jį dar kamavo abejojimas dėl tilto. Tačiau Vytauto laiškas jį nuramino ir nudžiugino, kaip vaiką.

Vytauto ir Jogailos pulkai kasdien didėjo. Pakeliui pri-

AEROCRAFT FIBERGLAS LAIVAI

Kainos nuo
\$325

GALE MOTORAI

VARTOTI LAIVAI

Nuo \$200

VARTOTI TRAILERIAI

Nuo \$50

HUNZ — CRAFT

7131 South Chicago Avenue
FA 4-4839

Atdara: Pirm-Penkt. 9 val. ryto —
9 val. vak. Šeštad. 8:30 iki 6 val. vak.
Sekmadienį 10:30 val. ryto iki 4 v. v.

SLOAN'S DEPARTMENT STORE
Pilnas pasirinkimas vyriškų, moteriškų ir vaikams rūbų, duoda visai Jūsų šeimai galimybę gražiai pasipuoti už žemiausias kainas. Kalbam lietuviškai
7042 SO. WESTERN AVE.
Phone: PRespect 8-9210

CHICAGO'S SVARIAUSIAS IR
MODERNISKAUSIAS DARŽAS
BUČODARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

Siuntiniai į Lietuvą

Patarnavimas nuo \$5 iki \$9.50.

Overseas Cargo Co.

514 W. Pershing Rd. (39th St.)
CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: OA 4-9079
Vc. lėjas P. NEDZINSKAS

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
R. ŠERENAS
2047 W. 67th Pl. WAlbrook 5-8063

IS TOLI AR IS ARTI PIGIAI

PERKRAUSTAU (MOVING)

BALDUS IR ĮVAIRIUS DAIKTUS
Perkraustymas saugus, greitas ir
tvarkingas. Viskas apdrausta.

ANTANAS VILIMAS

3415 So. LItuanica Ave.
CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: FRontier 6-1882

SOPHIE BARCUS

RADIO VALANDA

Visi programai iš WOPA,
1490 kil. AM 102-7 FM

Kasdien: nuo pirmadienio iki
penktadienio 10—11 val. ryto

Šeštadienį ir sekmadienį
nuo 8:30 iki 9:30 v. ryto
VAKARUSKOS: pirmad. 7 val. v.

Tel.: HEmlock 4-2413

7159 S. MAPLEWOOD AVE.

Chicago 29, Illinois

**AIR CONDITIONING
HEATING & VENTILATING EXPERTS**
Industrial • Commercial • Residential
• SALES • ENGINEERING • SERVICE
• INSTALLATION
YORK
24 Hour Service — PHONE AB 4-5600
HEATING & COOLING CORP.
ACCURATE 8020 S. ASHLAND AVE., CHICAGO 20, ILL.

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 WEST 71st ST.

TEL.: GROvehill 6-2345-6

Tai nauja Petkų — tėvo ir sūnaus — koplyčia, turinti visus moderniškus patogumus. 3 erdvios salės. Patogus privažiavimas. Šalia sklypas automobiliams pastatyti.

JONAS VALAITIS

TREMTINIŲ KELIAI Į VAKARUS

Drąsiajam lietuviui Dočkui paminėti proga

(Iš karo pabaigos įspūdžių pietų Vokietijoje)

Ką įvairios padėties bei profesijos lietuviai yra matę ir patyrę, kai paliko savo gimtąjį kraštą dėl bolševikų pakartotinai okupuojamos Lietuvos, jau ne vieno rašyto ir patyrimais bei įspūdžiais dalintasi. Nepamiršamos čia 1944 metų didžiosios kryptys į vakarus: Etkūnai, Karaliaučius, Berlynas; Klaipėda, Tilžė, Dancigas. Sustota ten, kur šios tremties srovės lietuvius nublokšdavo ne be ašarų ir pakelese supiltų kapų. Nerasime šeimos, kuri draugėje išvykusi iš gimtųjų namų, būtų išlikusi Vokietijoje neišblaškyta: kas Berlyne, kas Frankfurte, kas Vienoje. Čia rašančiojo šeima buvo viena laimingųjų — iš 5 narių nė vienas nebuvom bombos paliestas. Betgi neišvengėme ir mes visiems tremtiniam būdingo išsiblaškymo: sūnus Vienoje, duktė Freiburge arti Šveicarijos, antirasai sūnus — prie Tiubingeno (Pietų Vokietijoje). Čia pravartu paminėti, kad didžiosioms lietuvių srovėms pasinešus į Vakarus, bene daugiausia lietuvių buvo sustojusių austrų sostinėje Vienoje. Dėl to čia buvo susitelkęs ir nemažas lietuvių studentų skaičius, kurie, kaip ir privalu studentams, buvo besudarą organizuotą sambūrį ir buvo bepradedę atitinkamai lietuviškai reikštis. Betgi buvo hitlerininkų "išaiškinti". Laimė išvengta kacetų — buvo tikrai pasiūlyta išsinešdinti į kitų miestų universitetus. Dėl to ir mūsų studentas iš Vienos nusikėlė

į Tiubingeno universitetą. Čia neleista apsigyventi pačiame mieste, o tikrai užmiesčio kaime. Prie kaime (Kirchentellinsfurte) apsigyvenusio sūnaus galėjome prisiglausti ir mes, tėvai, atlikę ne be tremtinių nuotykių kelionę iš Lietuvos vienaarkliam vežimėly pro Kudirkos Naumiestį iki Karaliaučiaus, o toliau jau geležinkeliais iki Tiubingeno (Kirchentellinsfurto kaimo).

Svabų kaimas

Mūsų laimei kaimo burmistras mūsų studentą buvo apgyvendinęs kaimo vidury pas nedidelio namo savininkę, kurios pavardė Fromm (šventoji) pilnai atitiko josios būdą ir elgesį. Šios savininkės namuose nebuvo tiek vietos, kad be pačios savininkės, jos sesers ir sūnaus galėtų gyventi dar trys asmenys. Namelis buvo dviaukštis. Apaftiniame aukšte buvo tvartelis su trim ožkom, pašarui sandėliukas, na ir laiptai į antrąjį aukštą, kuriame buvo pačios savininkės su seserim gyvenami du kambariai ir virtuvė, o pastogėje buvo apgyvendintas mūsų studentas. Šventoji namelio savininkė padarė viską, kad ir mums, tėvams, būtų vietos.

Šio namelio sudėtį čia pateikiu ir dėl to, kad iš viso pietų Vokietijos (švabijos) kaimų namai buvo panašios sudėties — išplanavimo. Čia galėjo būti tikrai tūrio skirtumai ir kai kurie pagalbinių pastatų, kai savininkas laikydavo karvę, kaikur dvi, na, ir retais atvejais porą arklių. Švabijos ūkininkai žemės ūkio darbus (ore ir kt.) atlieka atitinkamos veislės karvėmis, kurios ir pieno duoda, ir vežimus vežioja, ir laukus arija. Mūsų Lietuvoje niekas laukų karvėmis neardavo ir karvėmis nevažinėdavo. Lietuvoj būtų labai neįprasta ir net juoko verta, jei kas karvę žagrėn pajungtų ar pasikinkęs vežimam turgun važiuotų. O betgi artimos Šveicarijai gražiosios švabijos kaimiečiai karvėmis važinėja. Švabijos kaimai visiškai ne tokie, kaip Lietuvos. Švabijos kaimas jau būtų kiek panašesnis į Lietuvos bažnytkaimį, bet ir skirtumas labai žymus. Švabija yra šveicarijos tęsinys, tikrai čia kalnai jau kiek žemesni ir miškingi (Schwarzwald — juodasis miškas). Gyventojų gausumas didelis, o dėl to kalnų atslaitėse ir upių slėniuose įdirbtos žemės nėra tiek, kad jos pakaktų kiek didesnio ploto ūkams. Dėl to, jei kaimietis švabas turi po 2 hektarus ar 5 akrus žemės, tai jisai jau yra stambus ūkininkas. Čia kaimiečiai, kiek tiktai įmanoma, yra susiglaudinę. Jų jau paminėti namai (dviaukščiai mūrinukai), net sienomis kils su kitu suaugę, sudaro gatves, gražiai lygiai išcementuotas. Namų kiemai dažniausiai prikaluso ne vienam, o dviem-trim savininkam su įėjimais į žemutines gyvulių ir viršutines žmonių patalpas. Svabų ūkininkų kaimai su jų baltai dažytais čerpėmis dengtais aukštais namukais, miestiskai lygiomis gatvėmis sudaro dailių miestelių vaizdą. Betgi, kai naujai atvykęs žmogus eis švabų kaimo gatve, tai jo akims, o ypatin-gai nosiai teks laikinai nusi-vilti, nes namų priešakiuose prie pat gatvės jisai matys išbetonuotas duobes, priverstas namų apačioje laikomų gyvulių mėšlo (ožkų, karvių, arklių). Negalima betgi teigti, kad švabai būtų nešvarūs. Visiškai priešingai: gatvės stropiai valomos, o jau gyvenamieji kambariai ir laiptai, ypatin-gai laiptų pakopos ir kambarių grindys blizgėte blizga. Tekdavo gailėtis, matant švabų moteris labai didelio svorio šepėčiais iki devynių prakaitų brūžinančias laiptų pakopas ir kambarių grindis, kad kaip veidrodis blizgėtų net be karo metais grindims tepalo. Kai švabas žengia į savo butą, nešvarią avalynę palieka už durų. Valgoma virtuvėje. Miegamieji

kambariai žiemą nekūrenami. Ir vasarą miegama po patalais. Jei yra dar ir trečias kambarys, jame bus spinta su gražiais indais, bus vertingų baldų, sienose paveikslų, bet tatai ne sau naudoti, o svetimiems parodyti. Jei kas paklaustų, kaip švabai maitinasi, tai nebūtų per daug suklysta, jei atsakytume: švabai geria maistą! Tatai yra toks gėrimas, kuris ir pasotina ir svaigina. Tatai yra atitinkamai rauginama vaisių sunka, kurios ir vargingo švabo rūsyje turi būti ne viena bačka. Savaimė suprantama, kad tokiems kiekams maisto reikia atitinkamų kiekių vaisių. Dėl to ne tiktai švabų namų pasieniai, patvoriai, pakelės, bet ir žymi dalis laukų sklypų apsodinti vaismedžiais — paversti obelių, kriaušių, alyvų sodais. Galima įsivaizduoti, kaip atrodo švabija, kai pavasarį šie sodai sužysta. Betgi ir vasarą malonu keliauti, kai šalikelėse vasmedžių pavėšiai, o rudenio

prikritusių vaisių gausybė — nieks nieko nesakys, jei valgysi, bet nesisavinsi perdaug. Kai vaisiai pradeda nokti, jie surenkami ir gabenami į kaimė veikiančią motorizuotą vaisių spaudynę (presą). Iš čia mostinė sunka supilama į bačkas rūsiuose. Vaismedžiais neapsodintuose žemės sklypuose švabai sodinasi bulvių, daržovių, ypatin-gai smaigytinių šelbonų; sėja kviečių duonai ir švabiškiems naminės gamybos lestinukams-makaronams (Speckle). Tad pagrindinį švabų maistą sudaro kvietinis ragaišis, spečiai, na ir mostas, kuris visuomet geriamas, kai ką valgoma ir visuomet mostu vaišinami kaimynai ir svečiai. Kaikurie švabai išgeria net iki 8 litrų (kvortų) mosto per dieną, ir neišsipagiri-dami gerai, smagiai jaučiasi. Karvės šeriamos koncentruotais pašarais ir laikomos tvarte, nes ganyklų beveik nėra. Iš viso švabų kaimiečių žemės ūkis tiek

(Tęsinys 7-me psl.)

Prieš siųsdami

DOVANŲ SIUNTINIUS Į SSSR

per kurią nors firmą,

Pasiklauskite patys savęs

apie sekančius dalykus:

1. Ar firma patikima?
2. Ar ji tai įrodė?
3. Ar ji rūpestingai supakuoja ir išsiunčia siuntinius ir paruošia dokumentus?
4. Ar ji naudoja geriausias dėžes?
5. Ar ji varo biznį ilgiau, kaip 25 metus?
6. Ar ji oficialiai ĮGALIOTA?

Atsakymas į visus šiuos klausimus bus TAIP, jei Jūs siųsite dovanų siuntinius per bet kurią

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

S K Y R I Ų

716 Walnut Street PHILADELPHIA 6, PA. Walnut 5-3455	1991 Broadway NEW YORK 23, N. Y. LYceum 5-0900	263 Market Street NEWARK 2, N. J. Market 3-1968
4102 Archer Ave. CHICAGO 32, ILL. FRontier 6-6399	6446 Michigan Ave. DETROIT 10, MICH. TASHmoo 5-7560	390 W. Broadway S. BOSTON 27, MASS. ANDrew 8-8764
1313 Addison Road Cor. Superior & 71 St. CLEVELAND 3, OHIO UTah 1-0807	683 Hudson Ave. ROCHESTER 21, N. Y. BAker 5-5923	346 Third Ave. PITTSBURGH 22, PA GRant 1-3712
851 Hollins Street, BALTIMORE 1, MARYLAND. MULberry 5-5787.		
979 So. Broad Street, TRENTON, N. J., EXport 4-8085		

Greit atgabenkite savo siuntinius PAS mus, ir mes greit ISSIŪSIME juos!

Sharpen Up for Fast Sales with Latest Smooth-Shave Import Sensation!

"VAAN"

Self-Sharpening
ELECTRIC RAZOR

Smallest size, sharpest and smoothest performance ever built into an electric razor! Powerful, trouble-free, long-lasting motor spins double ULTRA WIDE rotary head for close, slick, comfortable shave like no other in the world! Exclusive self-sharpening feature — actually gets SHARPER as you use it! Outperforms bigger, bulkier electric shavers for \$24.95 and more! Yet you sell VAAN for unbelievably low \$12.95 — and pocket fast \$4.00 profit per sale. Complete with brush, cord, hand-stitched cowhide carrying case — all in luxurious gift box! Here's that FATHER'S DAY GIFT without you've been looking for — and a year-round sales sensation, too!

Rush \$9.95 for sample P.P. Air Mail from factory demonstrator, details — prove it yourself first!!!

CAMEO SALES & SERVICE

Dept. A. F. L., Windsor Building Boulder, Montana

(Tęsi.ys iš 6-to pusl.)

yra susmulkėjęs, kad žymi darbų dalis atliekama, naudojant tikrai kastuvą, šakę, grėblį, na, ir paties darbininko vežiojamą vežimėlį (Waegele): šių vežimėlių, vėgelių, yra didesnių ir mažesnių — pagal reikalą. Žodis "Waegele", kilęs iš vokiečių kalbos žodžio "Wagen, Waegelchen" būdingas švabų tarnei su panašumais kaimyninei prancūzų kalbai.

Kas yra buvęs švabijos kaimas, bus matęs, kaip ryto metą kaimo gatvėmis būriais žygiuoja į laukus daugiausia moterys, veždamos savo vežimėlius su žemės darbų įrankiais ir kt. Nors švabų kaimiečių laukai yra gerai tręšiami, gerai įdirbami ir išduoda didelį derlių, betgi vien žemės derliaus vistiek nepakaktų gausioms šeimoms išmisti. Dėlto švabai kaimiečiai ypatingai vyrai uždarbiauja artimų miestų fabrikuose, o ir kaimuose prie gelž. stočių veikiančiose įmonėse, pvz. tekstilės ir kt. Švabijos kaimuos yra visi techninės pažangos patogumai: vandentekis, elektros šviesa, elektros energija varomi motorai namų apyvokos reikalams, pvz. skalbimo mašinos, motorinės pieninės, ku liamosios mašinos ir kt. Elektros energiją šviesai ir motorams tiekia upės ir upeliai. Taip pvz. pro Tiubingeną ir pro buv. mūsų kaimą tekanti Nekarų upė yra mažne kas 10 kilometrų užtvenkta, o Nekarų tvenkinys prie buv. mūsų kaimo yra neeilinis net dviem atžvilgiais: iš tvenkinio vanduo teka ne čia pat į elektros jėgainę, o tiesiu betonuotu kanalu apie kilometrą nuvestas pagal upę į jėgainę, sudarant tuo būdu aukštą vandens kritimą; be to, kai naktį elektros energijos tiekimas sumažėja, ši energija panaudojama siurbliams (pompoms) veikti, kad upės vandenį varytų į aukštai ant kalno didelį (kelių hektarų) betonuotais kraštais ir dugnu vandens rezervuarą (ežeriuką) — vandens akumuliatorių. Dienos metu šis atsarginis vanduo panaudoja-

mas papildomai elektros energijai gaminti.

Savaime suprantama, kad švabų kaimas ne su šimtais, o tūkstančiais gyventojų yra bažnyčia, krautuvės, valgyklos, vaikų darželis, mokykla, gydytojas. Kaimo vidury — kaimo savivaldybės namai (rotušė) su kaimo valgykla ir kaimo viršaičiu — burmistru.

Sirenos kaukė, bombonešiai skrido

1945 metais Vokietijos miestai buvo griaujami ypač gausios amerikiečių aviacijos — bombonešių. Neišvengdavo bombardavimų ne tik didesnieji miestai, geležinkelių stotys, o ir kaimai, prie kurių buvo karui dirbusių fabriku bei įmonių. Nors Tiubingenas yra tik universiteto miestas be didesnių kariuomenės įgulių ir fabriku, bet ir čia geležinkelio stotis buvo ne vieną kartą bombarduota — sudaužyta traukiniai, sugriauta keletas artimų namų, pataikyta ir porą namų miesto centre. O jau netolimas pramoningasis apskr. miestas Reutlingenas, kurio priemiestyje buvo įsikūręs ir mūsų Vlikas, buvo žiauriai subombarduotas — sugriauta geležinkelio stotis ir daug miesto namų.

Reutlingenas, Tiubingenas ir jau minėtas kaimas Kirchentellingsfurtas yra padėti prie žymios pietų Vokietijos Nekarų upės, kuri buvo orientalinis kelias bombonešiams, skridusiems iš pietų į rytus didžiųjų Vokietijos miestų (Stutgarto, Ulmo ir kt.) bombarduoti. Ne tik naktį, bet ir dieną kaukė sirenos, griaudėjo ore būrys paskui būrį (apie po 25) Amerikos bombonešiai, nešdami mirtį tūkstančiams suhtilerintos Vokietijos gyventojų, naktį sukeldami toli matomas degančių miestų gaisrų pašvaistes. Be masinių grupinių bombonešių skridimų skraidydavo ir atskiri lėktuvai, puldinėdami geležinkelio stotis kulkosvydžiais ir mėtydami bombas į prie gelž. stočių buvusias įmones. Ir Kirchentellingsfurto gelež. stotis buvo ne kartą iš kulkosvydžio apšaudoma, o į gretimą kaimą (Kus-

terdingeną) buvo numesta ir bombų, sugriovusių ir sudeginusių keletą namų. Padėtis buvo tokia, kad ir kaimo gyventojams grėsė bombų pavojus: taip dieną, taip naktį sustaugdavo sirenos — skubėdavome slėptis rūsiuose, ar artimiausiose slėptuvėse.

Nors retai, bet skraidžiusius atskirus lėktuvus pasitikdavo vokiški naikintuvai ir įvykdavo kautynių ore. Tokios kautynės buvo įvykusios ir neperboli nuo mūsų buv. kaimo už

Nekarų upės. Kalbėta, kad buvo numuštas amerikoniškas lėktuvas ir aviatorai parašutais nusileidę žemėn. Tuo metu čia rašančiam teko lydėti Nekarų upės krantu mūsų namo savininkės brolių, samčiu gaudžiusį Nekarę žuvis. Kai, gerokai paėjęję upės krantu, grįžome atgal, pamatėm žemai prie pat vandens sėdintį uniformotą vyrą su šalia gulėjusiu atrištu krepšiu ir atviru portsigaru su cigaretė-

(Tęsinys 8-me pusl.)

ISIGYKITE LSS LITERATŪROS FONDO

gražiai išleistas mūsų tautos atgimimą vaizduojančias knygas!

S. KAIRIO, LIETUVA BUDO, 416 psl. — kaina \$5.50
K. BIELINIO, DIENOJANT, 464 psl. — kaina \$6.00
K. BIELINIO, PENKTIEJI METAI, 592 psl. — kaina \$6.00

Knygos kietai įrištos ir iliustruotos.

Isigykite jas įvairių progų dovanoms!

Jas gausite NAUJIEHOSE ir Lit. Fonde šiuo adresu:

**K. BIELINIS, 70 Fifth Avenue, 9th floor,
NEW YORK 11, NEW YORK**

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams medžiagų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

Country aire estates

VETS!!
NO
MONEY DOWN

NON VETS
LOW
DOWN PAYMENT

THE CLARNO Exacting Tri-Level design
— 3 bedrooms, 2½ baths,
built-in oven and range, brick veneer facade, heated garage, concrete drive, thermopane French doors, and a paneled family room. Monthly \$20,995 payments, P & I—\$105.57

(W-1 10% DOWN PAYMENT)

5 OTHER LUXURIOUS MODELS

PRICED FROM \$15,000 TO \$17,200

MONTHLY PAYMENTS—\$86.83 TO \$96.35

• 100 Amp. electric service • Automatic heat

• Fruitwood or maple kitchen cabinets • Full insulation • Oak floors • Comb. storm-screen doors

• Formica counter tops • Picture windows

• Tiled kitchen • 1½ Baths • Plus many more

Models open daily & Sun. 1 P.M. to 9 P.M.

Country aire estates

153rd & KEDZIE AV.

Fulton 8-3330-31 • after hours Fulton 8-5768

Chicago Savings & Loan Association

Pasidėkite taupomus pinigus į bendrovę, kuri per 35 metus saugiai ir pelningai tarnauja lietuviams. Bendrovė, kuri nuo pat įsikūrimo, 1924 metų, visada išmokėjo taupytojams pilną indėlių sumą su augštu dividendu. Chicago Savings bendrovės 35 metų rekordas — iš indėlių saugumo ir našumo atžvilgiu yra aiškus įrodymas, jog bendrovės reikalai visada buvo ir yra rūpestingai ir tvarkingai vedami, vedami taip, kad per 35 metus mūsų tapytojai visada galėjo gauti nemažiau kaip 3% ir daugiau dividendų, kada per daug, daug metų didžiama įstaigų mokėjo tiksliai 2% ir 2½% nuosimčius. Taigi kaip matote negalite rasti saugesnės, patogesnės ir pelningesnės įstaigos pasidėti taupinčius, nors nekurie skelbiasi esą tvirčiausi ir saugiausi.

Tėvų atydai — Atidarykite sąskaitą mūsų specialiam College-Bonus taupymo skyriuje savo vaikučiams. Atidarykite jiems duris į aukštesnį mokslą, pelningesnę ir laimingesnę ateitį. Šis skyrius moka ekstra augštus dividendus. Metinės laimėjimų dovanos, metinės varduvių dovanėlės ir kiti to skyriaus taupymo vaikams ir jaunuoliams siurprizai. Dėl pilnesnių informacijų matykite mus. Turtas \$37,000,000.00.

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

6245 SO. WESTERN AVE.

CHICAGO, ILLINOIS

Tel.: GROvehill 6-7575

Atdara: Pirmadienį nuo 12 iki 8, antradienį nuo 9 iki 4, ketvirtadienį ir penktadienį nuo 9 iki 8. Trečiadienį uždaryta visą dieną, o šeštadienį nuo 9 iki 12:30 val. po pietų.

Tremtinių keliai

(Pirmąsias is 7-to pusl.)

mis. Nei aš, nei mano bičiulis žvejys neišdrįsom ši vyrą pakalbinti; nuėjom, kaip ėje. Bet mūdu neabejojom, kad čia buvo "amerikaner". Kai, kiek toliau pačjęje, atsigrijome, tai mūsų amerikaneis jau su krepšiu ant pečių skubėjo Nekaro slėnio pieva į netoli buvusį mišką.

Amerikiečiai iš lėktuvų numesdavo lapelių — atsišaukimų, reikalaujančių iš vokiečių kapituliacijos be sąlygų; atsišaukimuose buvo sakoma, kad keršto nebus, kad amerikiečiai žmonės. Teko laukuose rasti iš lėktuvų numestų lapelių ir tokio turinio:

"Die lustige acht wir kommen hier bei Tag und bei Nacht!"

Tatai išvertus į lietuvių kalbą, būtų apytikriai taip:

Aštuonetas linksmyjų mūsų čia atvyksta diena ir nakčia.

Mūsų buv. kaimo ir Tiubingeno tarpustotyje prie kalno atšlaitės buvo metalinių dirbinių fabrikėlis, kuris, nors buvo labai nežymioje beveik maskuotoje vietoje, nuolat buvo bombarduojamas. Šio fabrikėlio vienas kitas pastatas buvo sugriauta, sudeginta. Tai įrodo, kad aviatorai buvo gerai informuoti, kur ir kas verta bombarduoti.

Urachų pilis

Netoli Tiubingeno ant aukšto kalno buvo Lichtensteino pilis — kunigaikščių Urachų rezidencija. Iš čia ir turėjo būti atkvietas, Lietuvos nepriklausomybei atsituriant, karalius Urachas, nemamai jau buvęs net lietuviškų poterių pramokęs. Nors Urachų pilis buvo ant aukšto kalno ir labai iš toli buvo matoma, bombonešiai josios nelietė. Bet Urachams anuomet teko nukentėti iš saviškių: buvo pasklidusi sensacinga žinia, kad iš pilies buvo išvogtos Urachų šeimos asmeninės ir jų paveldėtos muziejinės karališkos brangenybės. Vagys naktį, prisistatę iš lauko prie pilies sienos kopėčias, įsibriovė į muziejinę salę ir pro langą brangenybes išnešė. Urachų šeima ir tarnyba buvo čia pat, bet kietai miegojo.

Subombardavo Freiburgą

Kaip jau paminėta, mūsų duktė buvo apsistojsi artimam Šveicarijai Švabijos mieste Freiburge; gyveno Freiburge užmiesty turėjusio statybinių medžiagų įmonę ir savus namus pramonininko (Ambrusterio) šeimoje. Kartą buvo susitarusi skirtą valandą vakare vykti iš užmiesto į Freiburgą centrą pas dantų gydytoją. Atėjus skirtingai dienai ir artėjant sutartai valandai, jau buvo apsvilkusi ir beinanti iš namų, bet kažkodėl susilaikė ir tą vakarą pasiliko namie. Po valandos didžiausias skaičius bombonešių užplūdo

ŽALGIRIS

(Atkelta iš 5-to pusl.)

sijungdavo būrių būriai savanorių ir pavėlavusių pulkų.

Sultonas Saladinus traukė nuo Vytauto kariuomenės atokiau. Jam reikėjo plačių ganyklų, kur galėjo išmaitinti kelias dešimtis tūkstančių savo arklių. Kasdien iš jo atvykdavo pas Vytautą siūsliai gauti norodumų, kaip ir kur traukti.

Galiausiai Vytautas su savo palydovais iš tolo pamatė Vislą. Per ją buvo nutiestas tiltas. Smagiai paspandė Vytautas žirgą, užėjo ant tilto ir pats pirmasis persikėlė per plačią upę.

Išgirdęs atvykstant Vytautą, Jogaila išėjo jo pasitikti. Nuosirdžiai juodu pasisveikino. Vytautas tą valandą tikrai buvo užmiršęs visas skriaudas, patirtas iš Jogailos. Dabar juodu stovėjo priešais vieną garbingą tikslą, pasiruošę sutriuškinti amžiną abiejų kraštų priešą.

— Štai visi tie, kuriuos aš suspiečiau iš Lietuvos ir gudų bei rusų žemių — tarė Vytautas. Ir parodė akimi neaprepiamas kariuomenės eiles.

— Ir mano kraštas neatsiliko. Visi stojo į pulkus, kas tik ginklą pakelti gali. Pamatysi. Net Mozūrų kunigaikštis Zėmovitas atsiuntė savo pulkus. Štai pats jo sūnus Aleksandras atvyko, — pasakojo Jogaila.

Paskui Jogaila parodė Vytautui savo karžygius ir riterius. Vytautas visus juos maloniai pasveikino. Po to abu valdovai sėdo ant žirgų. Jie nuėjo į Červinską apžiūrėti lenkų kariuomenės. Ji visa buvo jau išsirikiavusi ir laukė įsakymo trauktis toliau. Iš tolo buvo matyti tikras miškas vėliavų. Iš tolo saulėje žvilgėjo vadų šarvai ir mirgėjo tūkstančiai jėčių.

Apžiūrėję kariuomenę Vytautas ir Jogaila paskyrė stovyklos vietą Lietuvos armijai. Po to abudu valdovai nuėjo į karaliaus kopyltelę pasimelsti. Pasimeldę sukviėtė abiejų kariuomenių karo tarybą.

Vytautas pasiūlė tuojau traukti į Marijenburgą ir netolau (Daugiau 9-me pusl.)

miestą ir taip žiauriai subombardavo, kad išlikę gyvi siburo pagauti žmonės plūdo į užmiestius ir prie Ambrusterio namų, o rytojaus dieną buvo skelbiama, kad dėl šio bombardavimo žuvo apie 25,000 Freiburgų gyventojų. Žuvo čia ir 13 ar 14 lietuvių. Jų skaičiune Sarneckių šeimos motina su 3 vaikais ir daktaras Masalskis su žmona, dantų gydytoja. Tatai įvyko naktį iš 26 į 27 lapkričio 1944 m. Nors Freiburgas buvo daugiausia tikrai mokslo ir kultūrinių institucijų miestas ir dėl to turėjo būti neliečiamųjų atvirųjų skaičiuje, bet buvo anglų aviacijos žiauriai sunaikintas būk dėl to, kad anglai čia atsilygino už Anglijoje vokiečių raketomis (V2) sugriautą universitetą.

(Bus daugiau)

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGŲ PRITAIKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE

Valandos: kasdien nuo 10 ligi 12 val. iš ryto ir nuo 7 ligi 9 val. vakaro. Seštadieniais nuo 10 ligi 1 val. Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus. Ofiso telef.: PROspect 8-3229 Rezid. telef.: WA:brook 5-5076

Tel.: PROspect 8-1717

DR. S. BIEŽIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8 tikrai antradieniais ir penktadieniais. Treč. ir sekmad. ofisas uždarytas. Rez.: 3241 WEST 66th PLACE Phone: REpublic 7-7868

DR. C. K. BOBELIS

Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel.: PROspect 6-1795
2300 W. 51st St., Chicago, Ill. Oakley Medical Arts Bldg. arba 434 Algona Ave., Elgin, Illinois Tel.: OWens 5-0533 Valandos pagal susitarimą.

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HE:moock 4-5849 Rezidencija: HE:moock 4-2374 OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketur. ir Penktadienį nuo 1-4 ir 7-9. Antr., nuo 1-5. Treč. ir Seštadienį tikrai susitarus.

DR. JONAS G. BYLA-BYLAITIS

Nervų-Smegėnų Ligos, Chirurgija
OAKLEY MEDICAL BLDG.
2300 W. 51st St.
Valandos: Seštadien. susitarus, skambinti TIK Pirmad., Antr., Ketur., Penkt. TIK nuo 2-4 ir 6-8 vak.: PR 6-1795, Rez. TREmont 9-5890

Ofiso telef.: VIRginia 7-0036 Rezidencijos: DE:verly 8-8244

DR. T. DUNDULIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Akušerija ir moterų ligos.
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos: Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro. Seštadieniais nuo 2 iki 4 po pietų. Treč. diena pagal sutartį.

Tel. ofiso: HE 4-1414; rez.: RE 7-6867

DR. BR. GAŽIUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Valandos: 1-3 ir 6-8 val. po pietų kasdien. Seštadieniais 1-4 val. p. p. Treč. diena uždaryta.

Tel.: ofiso YArds 7-1166

Residencijos Dr. G. ST 3-4511 Residencijos Dr. M. PR 6-2642.

Dr. J. GUDAUSKAS

Dr. B. MORKŪNAS

GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
756 West 35th Street
Valandos: kasdien nuo 11 iki 3-čios ir nuo 6 iki 8 val. vakaro. Seštadieniais nuo 11 iki 4-čios Treč. atdara nuo 12 iki 3-čios

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 1-4 po pietų ir 6-8 vakaro. Treč. ir šešt. uždaryta. Ofiso tel.: PORTsmouth 7-6000 Rezid. tel.: REpublic 7-9199

GRovehill 6-1595

Dr. Aldona A. Juska

AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą. Išskyrus treč. dienas ir šeštadienius. 2422 W. MARQUETTE ROAD

Telef.: Ofiso ir buto OLYmpic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero, Ill. Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro. Treč. diena uždaryta. Seštadieniais 12-4 val.

Ofiso telefonas: LA:ayette 3-3210 Jol neatsiliepia šaukite KE:dzio 3-2868

Dr. Emily V. KRUKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12-3:00 Daily afternoons. Vakaris: pirmad., antr., ketv. nuo 6-9. Treč. diena tik susitarus.

Tel. ofiso: HE 4-1202; rez. PR 6-4732

DR. A. MACIŪNAS

CHIRURGAS
2454 W. 71st ST. (71st ir Campbell) Val.: pirmad. ir ketvirt. 1-4 popiet, antr. ir penkt. 5-8 val. vak.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700

Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir nuo 4-8 val. po pietų. Šešt. nuo 9-11 val. ryto ir nuo 2-4 val. po pietų. Treč. diena uždaryta.

DR. M. STRIKOL

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Valandos tik susitarus. PROspect 6-1930

Ofiso telef.: CLiffside 4-2896

Rez. telef. WA:brook 5-3099

DR. P. STRIMAITIS

Bendra praktika ir chirurgija specialiai
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 West 47th STREET (kampas 47th ir S. Hermitage Ave.) Ofiso val.: nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 val. v. Seštadieniais nuo 2 iki 6 val. v., išskiriant sekmdienius.

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PROspect 8-1223 arba TR 3-5577 OFISO val.: pirmad. 7-9 val. vakaro, antr., treč. ir penkt. 6-9 v. v., šeštadieniais 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS
2458 WEST 71 STREET
Ofiso telef.: HE:moock 4-2123 Rezid. telef.: GIbson 8-6195
Priėmimo val.: Pirm., Antr., Ketv. ir Penkt. 2-4 val. ir 6-8 val. Treč. diena uždaryta. Seštadieniais ir šeštadieniais nepriima ligonių.

Tel. ofiso: VI 2-1581; rez.: PR 6-4250

DR. V. VILEIŠIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET (kampas Halsted ir 31-os gatvės)
Priėmimo val.: kasdien 1-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Sešt. 1-4 val. po pietų. Treč. ir sekmdieniais uždaryta.

P. ŠILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDES-PROTEZISTAS
Aparatai-Protezai, Med. Bandažai, Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Seštadieniais 9-1. ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill. Tel.: PROspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI

Dr. Ant. Rudokas, Opt.

4455 SO. CALIFORNIA YA 7-7381
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus. Valandos: 10 ryto iki 8 val. (treč. diena uždaryta), šešt. 10 ryto iki 2 p. p.

Dr. Kazimieras

MICHEL

Optometristas-Orthoptistas
Gydo nusilpusias ir nervuotas akis. Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius. Išgydo kreivas akis be operacijos. Įveda netikrą — artificialę akį pagal sveiką. Tikrina klausą ir pagelbsti negirdintiems. Praktikuoja 39 metų. Kalba lietuviškai.
4654 So. Ashland Ave. YA 7-6616.

DR. G. SERNER

LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas

Tel.: YAards 7-1829

Pritaiko Akinius Kreivas Akis Ištaiso.

Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. Treč. uždaryta. Penkt. ir šešt. 10-2 val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

GRADINSKAS

"Kas pirmesnis, tas geresnis"
ORO VĖSINTUVAI
ŽEMIAUSIOMIS KAINOMIS
TV, Radijai, Hi-Fi, Pardavimas ir taisymas
J. G. Television Co., 2512 W. 47 St. FRONTier 6-1998
Atdara kasdien. Sekmad. uždaryta.

"NAUJIENOSE" gali rašyti kiekvienas ir apie viską.

8 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MAY 21, 1960

Keista, bet faktas

Kam priklauso Labradoras?

Pasirodo, turtingiausias metalais šaltasis Kanados pusiasalis Labradoras teisiškai priklauso ne Kanadai, o vienai žydų šeimai ir legaliai gali būti iš Kanados atimtas! Visa kliūtis yra tik ta, kad nebebandama originalo to dokumento, kuriuo Olandijos sosto valdovas Willem III 1697 metais už jo gyvybės išgelbėjimą laivo nelaimėje visą, ką tik tuo laiku atrastą Labradorą dovanojo "amžinai nuosavybei" Olandijos pirkliui Joseph de la Penha "ir jo pėdinams, vyrams ar moterims".

Pradžioje keli šimtai metų ir visa ta "dovana" buvo užmiršta, tai yra iki 1926 m., kol Kanada pradėjo bylinėtis su Newfoundlando sala dėl Labradoro priklausomybės. Kai tik tuomet Sephardiši — Izraelitų bendruomenės Montrealyje atstovas, Izaak de la Penha, iškėlė Londone pretenzijas, kad visas tas milžiniškas pusiasalis yra jo giminės nuosavybė. Byla aprimo tik dėlto, kad nebuvo rastas Labradoro dovanojimo dokumento originalas ir keli kiti to dovanojimo patvirtinimai vėlesnių Olandijos valodų, o turimų patvirtintose kopijose. Kanadai pereinant į Prancūzijos rankas, vėliau 1763 metais į Anglijos, visi privatus dovanojimai pasiliko galiojė. Paskutiniojo pasaulinio karo metu daugumą de la Penha šeimos narių iš Olandijos vokiečių naciai išvilkė į savo kacetus, kur jie buvo išžudyti. Išlikusieji de la Penhos giminės likučiai susijungė į organizaciją, pasivadusią "Labrador" ir žada Kanadai kelti ilgą ilgą bylą.

Kur sužaloti veidai laikomasi pasididžiavimu

Pietinėje Italijoje aplink Neapolį ir jauni ir seni žmonės nesijaučia laimingi, ir štai dėlko. "Kokia čia gadynė... Nebėra tikros meilės, nebėra ištikimybės", dejuoja senos mamytės. "Tik pažiūrėkite, kokios dabar mergaitės! Veidai apskriti ir skaidūs kaip persikai! Jokio rando! Jų sužadėtiniai nė nebesupranta ištraukti peilį ir savosios veidą suraizyti... Kokia čia meilė, be aistros, be pavyduliavimo!"

Seniau, sako, merginos didžiudavosi randuotais veidais. Jei to berniukas nepadarėdavo, pačios britvomis susiplaustydavo. Šiandien? Jau nuomenė vėčiau eina į kino ir žiūrė, kaip drobėje vyrai badosi. "Kur visa tai nuves?" skundžiasi neapoliečiai.

Tik po Pirmojo Pasaulinio karo aplink Neapolį pradėjo pranykti senas paprotys, kad didesnis skaičius žaidimų reiške tvirtesnę meilę; juo labiau sužalotas merginos veidas, juo kitų akys didesnė jos vertė. Sužalotas veidas buvo aiškus įrodymas, kad mergaitę kas nors karštai myli ir kad kitam prieš tokios lysti per daug rizikinga.

ŽALGIRIS

(Lėšynys iš 8-to pusl.)

likėtai užklupti riterius. Visi vadai pritarė. Tik vienas Jogaila tylėjo. Jis ir dabar dar tikėjosi, kad priešas susipras ir pasiūlys garbingą taiką. Jis buvo išsiuntęs net pasiuntinį į ryžėivius. Tad kol jis sugrįš, nesutiko nė judintis iš Červinsko.

Galiausiai alėjo liepos devintoji diena. Baigėsi paliaubų metas. Jogailos pasiuntinys vis dar negrįžo. Tą dieną Vytautui pavyko įkalbėti Jogailą išžygiuoti. Zemaičių ir totorių būriai pirmieji ugnimi nupšlavė keletą pasienio pilių.

Jungtinė kariuomenė žygiavo į priekį, taisykdamą patekti į Marijenburgą. Atėjusi betgi iki Drevecos apės krantų, rado juos sustiprintus ir pavojingus pereiti. Tada Vytautas pasuko į šiaurę. Kai kryžėivių žvalgai pranešė savo vyresnybei, kad Vytautas nebecina pardėtu eiti keliu, jie ėmė džiūgauti. Jie pamanė priešą pabūgus ir atitraukus. Ta proga jie vėl iškėlė didžių puotą.

Tuo tarpu Vytautas ir Jogaila traukė savo jėgas nesustodami.

Kryžėiviams bėpuotaujant, staiga atvyko žvalgai. Jie pranešė, kad priešas traukėsi pirmyn su visa kariuomene ordino žemėmis ir viską pakeliui naikina. Didysis ma-

Dabar Neapolio kaimiečiai savo kraujo troškulį patenkina bežiūrėdami amerikoniškų filmų, jų merginos vis labiau pradeda nuodytis, ir miegamųjų tablečių vartojimas pradeda susirūpinimą sukelti. — Jos nenori žudyti, jos tik tuo būdu nori į save savo meilūzių dėmesį atkreipti, arba atauštančią meilę pakurstyti, — aiškina vienos Neapolio ligoninės vedėjas. — Neapolietės nori būti karštai ir brutaliai mylimos. Jos nori jaustis visiškai savo vyro nuosavybe.

— Geras randas veide merginai yra tas pats, kas ir su-tuoktuyių žiedas ant piršto.

KAS MANO, TAI NE TAVO

Motina išleidžia savo penkių ar šešių metų mergytę pas kunigą mokintis poterių ir įduoda du skatiku, sakydama: — Už vieną nusipirk sau saldainį, ant-rą įmesk dievuliui į karbonką.

Bebėgant vienas skatikas iškrito ir mergytė niekaip jo neberado. Pagalvojo pagalvojusi ir akytes aukštyn pakėlus tarė: — Dievuli, tavo skatikas dingo.

— Vyrų medžioklė yra vienintelis sportas, kur pagautasis žvėris pats turi savo medžiotojai išpirkti medžioklės leidimą.

— Žinote, vienintelis geras dalykas yra turėti didelę šeimą, tai viltis, kad galų gale vienas vaikas bus geresnis už kitus.

gisteris supyko. Jis manė juos meluojant. Todėl liepė jiems pasvilinti padus. Tačiau jie, kaukdami iš skausmo, vis tebetvirtino, kad priešas nebetoli. Tada didysis magistras sušuko:

— Pakarkite juos, melagius! — Ir pats nuėjo toliau puotauti.

Tačiau neilgai jie ramiai užė. Raudoni gaisrai padangėse ūmai juos nustebeino. Zado netekę žiūrėjo jie į gaisrus ir savo akimis nenorėjo tikėti. Tuo pat akimirksniu įsidžiovė į riterių tarpą kiti žvalgai. Puolę kniūpšti prieš didįjį magistrą — sušuko:

— Nelaimė! Priešas eina kaip viesulas. Jis nebetoli!

Kryžėivių stovykloje kilo triukšmas. Visi skubiai ruošėsi, pulkai rikiavosi. Po valandos laiko ilga kirbynė geležinių raitelių jau traukė gaisrų kryptimi.

Tai patyrę, Vytautas ir Jogaila, jau niekur nebesustodami traukė toliau. Vytautui buvo svarbu sustoti tokioje vietoje, kur būtų užvis patogiau susiremti. Vytautas jau seniai galvojo apie Žalgirio slėnį, kaip patogią vietą kautynėms. Ten iš vieno šono tyvuliavo platus ežeras, iš kitos pusės buvo tanki giria. Jos priedangoje galima buvo slėptis nuo žvalgių priešo akių ir gintis nuo saulės kaitros. Erdvioje gi lygumoje — palogu grumtis. Į šį slėnį ir traukė dabar jungtinė kariuomenė, skubėdama pirma nuvykti ir užimti geresnę sau vietą.

Liepos penkioliktąją, apie vidudienį, kariuomenės sustojo šimtmečių ažuolų girios pavėsyje. Lietuviai, kaip eję, tap ir pasiliko dešiniajame sparne. Lenkų kariuomenė sustojo kairiajame. Totoriams

Vytautas liepė traukti į ežerą. Jo vandens blizgėjo girios dešinėje, paliai Eglėkalnio kaimą. Tuojuo buvo išsiųsti žvalgai patikrinti, kur bežygiuoja priešas. Jo nebuvo matyti, bet buvo galima jausti jį arti esant.

Kryžėiviai taip pat netruko atvykti. Jie iš karto labai nu-džiugo pamatę pagiryje knibž-dant visą lietuvių ir lenkų kariuomenę. Kryžėiviai neabejojo, kad mūšis bus laimėtas jų jų naudai... Juk jų eilėse buvo rinkiniai ne tik vokiečių, bet ir visos Europos kariai!...

PINIGAI

YRA PUKIAUSIA DOVANA.

Taip sako tūkstančiai žmonių — Sovietų Sąjungoje, kurie gavo pinigų dovanas. — Pinigus taip lengva gauti.

Viskas, ką Jūs turite daryti, tai yra pranešti mums tikrą vardą ir adresą gavėjo USSR, Jūsų vardą ir adresą ir atsųsti čekį ar money order. Laikė 2 savaitė, mūsų bankas USSR išmokės pinigus gavėjui specialiu kursu po 10 Rublių už kiekvieną dolerį.

Gavėjas gauna pilną sumą be jokio atskaitymo. — Nėra mūto ar mokesčių ant siunčiamų pinigų, neatsižvelgiant į siunčiamų pinigų sumą. — Jūs galite siųsti bet kokią sumą vienam asmeniui. — Po dviejų savaičių, kada tie pinigai išmokami, Jūs gausite iš mūsų oficialų pakvi-tavimą, pasirašytą pinigų gavėjo. Visos perlaidos pilnai garantuotos ir apdraustos. Už patarnavimą imama:

Už kiekvieną sumą
iki \$50.00 — \$5.00
iki \$100.00 — \$10.00
iki \$150.00 — \$15.00
iki \$200.00 — \$20.00

Nuo didesnių sumų 10%.

...Prašome įsidėmėti, kad mūsų firma turi Bankų ir Apdraudos Departamento leidimą ir bondytą. Tik mes vieni jums duodame pilną garantiją. Siųskite kiek pinigų giminėms ir draugams Lietuvoje ir padarykite jiems džiaugsmo.

GRAMERCY, Dept. NS

744 Broad Street, Newark, N. J.
New Yorko įstaiga
118 East 28th Street, 9 floor
New York 16, N. Y.
New Yorko telefonas MU 9-0598.

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimel ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: Central 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Nuolat augančio skaičiaus mūsų klientų patogumui,

MŪSŲ ĮMONĖ

veikianti pagal betarpiinę sutartį su Inturistu nuo 1947 m.,

PERSIKĖLĖ Į ŽYMIAI ERDVESNĖ PATALPĄ

to pačio pastato 19-me aukšte.

Čia Jūs rasite didžiausią pasirinkimą reikalingų siuntiniams sudaryti

ĮVAIRIAUSIŲ PREKIŲ

Užėikite ir įsitikinkite vietoje

Reikalaukite mūsų katalogą

Klientų automašinos naudojasi nemokama vieta garaže

Phone:
Wabash 2-9354

CENTRAL PARCEL
SERVICE, INC.

220 So. State St.
Chicago 4, Ill.

MENO ŽINIOS

Tvarko MIKAS ŠILEIKIS

EKSPRESIONISTINIS MENAS

II.

Impresionizmas ir ekspresionizmas

“Toliau nuo gamtos — arčiau prie meno tiesos”, — naujas menininkų šūkis. Kas yra kūryba ir menas, rodos, savaime aišku, tačiau šiuo klausimu kiekvienas gali daryti savas išvadas. Ir gražiausiai padarytas daiktas gali būti ne menas, jeigu jame nebus žmogaus dvasinės išraiškos. Šiuo atveju panagrėnėsiu tikrai vieną iš daugelio meno srovių — *ekspresionizmą*, kuris gal daugiau siekia humaniškumo, kaip kitos meno srovės, ir kuo jisai skiriasi nuo kitų meno srovių, būtent impresionizmo, kubizmo, abstraktizmo ir kt.

Menas visada turėjo bendrų ryšių su gyvenimu. Keitėsi gyvenimo papročiai, keitėsi ir meno formos. Klasikinio modernizmo judėjimas atsirado kartu su naujos technikos, chemijos ir fizikos mokslo pažanga. 19-to šimtmečio pabaigoje ir 20-to pradžioje prasideda humanistinio ekspresionizmo judėjimas. Romantika nebenteka savo ilgokai užsitęsusių aktualių funkcijų. Humanistinis realizmas — senoji klasika — pastumiama į šalį su pradžia 20-to šimtmečio. Kai kurios meno šakos eina taip toli, kad praranda sąvoką. Pastaraisiais keliais dešimtmečiais abstrakti tapyba, skulptūra virsta mechaniška nužmoginta dekoratyvine forma.

Ekspresionizmas išaugo iš *impresionizmo*. Po sukilimo Paryžiaus meno akademijoje, prasideda impresionizmo epocha, t. y. antroje pusėje 19-to šimtmečio. Impresionistai organinėje gamtoje ieško naujos išraiškos, naujos šviesos, harmoningų spalvų. Spalvas impresionistai derina mokslinių principu, atseit, kad atviroje gamtoje šešėlis yra vėsiosios spalvos, o šviesa pulsuoja gausių spalvų variantais. Impresionizmas greit darosi pereinauomu tiltu į kitas meno sroves, pirmiausia prasideda post-impresionizmo judėjimas, kurio autoriai ieško konstruktyvinės formos, nesitenkina tikrai spalvų efektais. Tokiu “maištininku” buvo ir Paul Cezanne. Jisai net sukūrė “cezanine” mokyklą ir ilgą laiką turėjęs daug pasekėjų. Senųjų impresionistų nedidelei grupei priklausė ir Paul Gauguin, bet iš tos grupės greit iškrito ir jo talentas vėliau parodė, kuo jis turėjo būti. Gauguin savo kolegoms 1890 metais patarė nesėkti

gamtos iš arti. Jis sakė, kad meno reikia ieškoti savyje, bet nesidairyti aplinkui. Jis manė, kad norint savo kūrinį padaryti labiau ekspresingu, modelis nereikalingas. Vis dėlto jis pats savo kūryboje (Okeanijos salose būdamas) vartojo modelį, kaip būtiną priemonę.

Skirtumas tarp impresionizmo ir ekspresionizmo yra tas, kad impresionizmas yra viršutinių matomų efektų išdava, o ekspresionizmas — proto ir dvasios išraiška, daugiau ar mažiau subjektyvaus pobūdžio. Reikia pasakyti, kad impresionizmas ir šandien tebėra gyvas, bet jis nepatenkina visų dailininkų. Daug buvusių tų laikų impresionistų, kaip Rouault, Koling, Chaggall, Soutine, Beckmann, Van Gogh ir kt., virto ekspresionistais.

Ekspresionistinis menas taip pat yra grindžiamas organine medžiaga — žmogumi ir gamta, nes ekspresionistui yra sunku atsiplėšti nuo realybės dėl to, kad jo kūryba savaime yra idėjinė realybė, nesvarbu kokiomis priemonėmis realizuojama. Max Beckmann išsireiškė: “Savo kūryboje aš noriu parodyti idėją, kuri slepiasi už vadinamos realybės. Aš ieškau tilto, kuris mane vestų iš matomojo į nematomą pasaulį... Aš visuomet laikauosi įsikibęs magiškosios realybės ir tą realybę noriu perkelti į drobę — padaryti nematomą matomu per realybę.”

Dvasinės tikrovės ryšis tarp žmogaus esti aukštesnio laipsnio, negu gamtos kopija. Ekspresionistai savo idėją remia psichologija, kad jų menas būtų efektingesnis turiniu ir spalvom, nes menas yra sielos atspindis. Ekspresionistui yra svarbu emocijos, simbolika, mistika, — saitai tarp matomos ir nematomos realybės.

Šio šimtmečio pradžioje ekspresionizmas buvo ypatinai aktualus ne tik Vokietijoje, Prancūzijoje, bet ir Vakarų pasaulyje. Ekspresionistai per kūrybą siekia to, ko dažnai gamtoje negalima matyti arba ko gamtoje visai nėra. Jiems svarbu tema, siužetas ir turinys. Kaip jau sakytą, ekspresionistui yra svarbu gyvenamojo laiko idiomos. Tiesa, ne visi ekspresionistų paveikslai reprezentuoja humanistines temas. Yra vietos ir gamtovaizdžiams su girių vaizdais, aukštais kalnais ir grasinančiomis jūromis. Šie motyvai ekspresionistui taip pat gali duoti dramatiškus nuotakus bei įkvėpimo. Kai kurie ekspresionistų natūrmortai ir figūrinės kompozicijos

ČIKAGOS AUKŠTESNIOJI LITUANISTIKOS MOKYKLA

Atsišaukimas

Čikagos Aukštesnioji Lituaništos Mokykla, šiais metais švenčia savo dešimtmetį. Jos vardas dažnai švystelia spaudos puslapiuose ir nuskamba privačių pokalbių rateliuose. Ši institucija svetimųjų jūroje nenuvyto, kaip pranašauta, bet sustiprėjo. Dar daugiau — savo gyvastingumu mokykla pradeda išsiveržti iš savo aplinkos ribų! O džiugiausia, kad šis aktyvusis ir lietuvių jausmus suvirpinęs mokyklos pasireiškimas yra *mokyklos auklėtinių* darbo vaisius!

Su džiaugsmu skelbiame, kad Č. A. L. Mokyklos mokiniai ruošia Mokyklos Metraščių!

Šis Metraščių yra tos rūšies pirmasis darbas ne tik Čikagos, bet, geriausia, ir visos Amerikos padangėje. Jo pasirodymas šį pavasarį turėtų būti aiškiausias įrodymas, kad lietuviškos veiklos tęstinumas garantuotas keliems dešimtmečiams, naujoms jėgoms at-

siradus, nors esame įsitikinę, kad tiek ir nereikės laukti iki praušiančio mūsų Tėvynės pavasario.

Mokyklos mokinių pastangomis Metraščių pasirodymas užtikrina naujų ir veiksmingų pajėgų įsijungimą mūsų Tautos kovoje už ateitį!

Žemiau pasirašiusieji kviečia Jus paremti tą svarbų jaunosios kartos darbą. Metraščių bus išsiuntinėtasiems lietuviškiems reikalams ginantiesiems laikraščiams, o jų leidimą parėmusiųjų pavardės bus skelbiamos spaudoje, ir rėmėjų sąrašas bus įdėtas ir pačiame Metraštyje. Savaime suprantama, aukotojai gaus ir patį leidinį.

Tikėdamiesi Jūsų palankaus šio reikalo įvertinimo, maloniai prašome pasiūsti savo auką Metraščių Leidimo Fondui, c/o K. Malinauskas, 4626 So. Washtenaw Ave., Chicago, Ill. Dėkojame už paramą!

J. Konaukaitė

Metraščių Vyr. Redaktorė

8 kl. mok.

D. Velička

Redakcinės Komisijos

Globėjas

A. Dundulis

Redakcinės Komisijos

Globėjas

A. Rūggtė

Mokyklos Direktorė

J. Grabauskas

Tėvų Komiteto Pirmininkas

GRĮŽTA PRIE REALIZMO

Dail. Harry Jackson, 36 metų amžiaus, metė ekspresionistinio abstraktizmo praktiką. Sako, jeigu abstraktizmas taip būtų lengvas dalykas, tai nebūtų verta laiko gaišinti. Be to, nėra prasmės sekti tą meno srovę, kuri jau pasenusi. Dabar jis grįžta prie realizmo ir nutarė iš naujo “persimokyti” meno mokyklose, kaip turėjo būti anksčiau padaryta, kur galima išmokti spalvų ir kompozicijos principinių dalykų, be kurių dailininkas negali apeiti.

Studijų reikalais Jackson žadąs vykti į Vakarų Europos muziejus, kuriuose yra pasaulio didžiųjų tapytojų kūrybos labirintai.

Yra ir daugiau tokių dailininkų (abstraktistų), kurie nusivylę ir pasiklydę, nori grįžti prie realizmo, atseit, neorealizmo.

— Dailininkas J. Pautienius šį pavasarį turėjo dvi sėkmingas parodas — Worcesterį ir Bostone — ilsisi Providence, R. I. Dr. Matulionio globoje. Pasinaudodamas Naujosios Anglijos pavasariu, dailininkas randa naujų motyvų.

dvelkia slėgiančia atmosfera. Ekspresionistai daugiau nei kiti dailininkai, turi ryšių su rašto žmonėmis, rašytojais. Kai yra liečiama iliustratyvinė meno sritis, tokią dailę kai kas vadina “literatūrine” dailė. Kai dailininkas savo kūriniui temą ima iš literatūros knygai iliustruoti, toks darbas automatiškai tampa literatūrine iliustracija. Toks paveikslas tada netenka kūrybinio charakterio.

Ekspresionistai dažnai įkvėpimo gauna iš literatūros veikalų arba tiesiai iš rašytojų. Nemažai ekspresionistų įkvėpimo gavo iš Dostojevskio ir Strindbergo. Dailininkai mėgsta su rašytojais pabendrauti, suprasti vieni kitus ir padiskutuoti vieniems ir antriems artimomis temomis. Vis dėlto nebūtų tikslo tvirtinti, kad ekspresionistų judėjimas buvo grynai intelektualus. Tai buvo tikrai “pasijudinimas” iš vielos, nes gyvenimas niekad vietoje nestovėjo. Tai buvo meno “revoliucijų” laikotarpis, — išsiveržimas naujų, trumpai gyvenusių srovių: fauvistų, futuristų ir kt.

(Bus daugiau)

T. VALIAUS PARODA

Almaus galerijoje Great Neck, N. Y., rytoj atidaroma dail. Telesforo Valiaus pasiausių grafikos darbų paroda. Dail. Valius gyvena Toronte, Kanadoje. Savo kūryba padaręs didelį įnašą meno kultūrai. Ši paroda, be abejo, sudomins ne tik savuosius, bet ir platesnę visuomenę.

— *Kęstutis Zapkus*, baigęs Čikagos Meno Institutą, laimėjo stipendiją \$3,500 tęsti studijoms užsienyje. Zapkus reiškiasi dideliais gabumais moderniojo meno srityje.

J. Vlks

PROŠVAISTĖS TARYBINIO RAŠYTOJO GALVOSENOJ

Pavergtoje Lietuvoje pasirodė Vinco Žilionio romanas "Atsisakom nuo senojo svieta". Autoriaus mėginta meniškai atskleisti 1905 m. revoliuciją Lietuvoje.

Ta proga š. m. "Pergalės" Nr. 1 yra idėtas įžvalgus J. Josadės straipsnis "Istorinė tiesa ir jo meninis įkūnijimas". Tas straipsnis ne tiek idomus sava kritika romano "Atsisakom nuo senojo svieta," kiek kai kuriomis ten pabarstytais mintimis. Tos mintys sako, kad susovietintų rašytojų tarpe jų mintijoje gimsta prošvaistės, kurios prasiveržia pro maskvinio nustatytą socializmo lygį ir siekia toliau.

"Atsisakom nuo senojo svieta" autorius V. Žilionis gerai žino, kad tarp Lietuvos socialdemokratų partijos tokios terminologijos kaip bolševikai ir menševikai niekuomet nebuvo. Lietuvos socialdemokratų partijoje jokių frakcijų nebuvo. Kaip kiekvienoje ne diktatūros pagrindais besitvarkančioje organizacijoje pasitaiko narių su skirtingomis kaip kuriais klausimais nuomonėmis, tokių būta ir pas socialdemokratams, bet bendruose savo žygiuose ir darbuose partija buvo vieninga.

Maskviniams komunistams sunku susiprasti su tokia mintimi ir kartu pripažinti, kad Lietuvos socialdemokratų veikimas ėjo nepriklausomai nuo Rusijos darbininkų socialdemokratų partijos ir bolševizmą pasvirusios Lietuvos socialde-

mokratai tik derino savo veikimus su Rusijos imperijos bendru revoliuciniu judėjimu, o šiaip jie ėjo savaimingais keliais. Jų siekimas buvo ne tik nusikratyti rusų carinės despotijos jungo, bet ir visą Lietuvos gyvenimą išjungti iš Rusijos imperijos valdžios ar globos.

Kremliaus vedamos politikos pritarimu, Lietuvos komunistams dabar leista sukurti Vinco Kapsuko kultas įbrukti Lietuvai idolas, be kurio sovietinė santvarka sunkiai įmanoma.

Vincas Kapsukas savo politinį veikimą pradėjo pas Lietuvos socialdemokratams. Tiesa, pradžioje mėgino veikti savarankiau, slaidžioti tarp demokratų ir socialdemokratų ir nežinia tikrai ko siekti. V. Kapsuko penktųjų revoliucinių metų veikimas tampa buvo susijęs su Lietuvos sd partija ir jai jis buvo klusnus iki nepakvipo maskviniu ragaišium bolševikinėmis raziškomis užminkintu. Dabar kad ir kaip norima įrodyti, kad V. Kapsukas buvo jau nuo gimimo dienos ištikimas Lenino linijai — nesiseka, praecis jo neleidžia.

Menševikus ar bolševikus Lietuvos socialdemokratams prikerkti taip pat nėra įmanoma, tai sugalvoti Lietuvai "revoliuciniai socialdemokratai" neva Vinco Kapsuko vedami.

Lietuvos socialdemokratų visą praecitį galima aukštyn kojomis apversti, visą jų spau-

dą išnagrini, ten pėdsako neužtiksi apie "revoliucinių" demokratų būvimą.

"Atsisakom nuo seno svieta" autoriui V. Žilioniui gi rūpėjo įvilkus į meno rūbus romane įrodyti tokių "revoliucionių" būvimą ir kartu įamžinti V. Kapsuko asmenybės kultą. Deja, menai nepakeliui su visais tais, kurie savo kūriniais imasi įrodyti ko nebuvo. Visais tokiais atvejais meną nustelbia nors ir "meniškai" kuriama propaganda.

J. Josadė teisingai pastebi savo straipsnyje, kad V. Žilioniui buvo prieinami visokeriopi praecities šaltiniai, kas davė jam galimybės bešaliai meno formoje išaiskinti sudėtingus mūsų tautos tos netolimos praecities vingius. J. Josadė čia pastebi:

"Tačiau aprašoma epocha istoriniame romane turi būti pamatyta ir įvertinta mūsų amžininko akimis. Dar tiksliau — ne tik mūsų amžininko, bet ir pažangiausio mūsų visuomenės žmogaus akimis."

O kadangi autoriui ne tas rūpėjo, tai J. Josadė sako:

"Reikia pasakyti, kad gana ilgai, net romano veiksmui įpusėjus, skaitytojas lieka nesužadomintas, nes jam nepavyksta užčiuopti tos idėjinės gijos, kuri turi jungti aprašomus įvykius."

Toliau J. Josadė dar ryškiau pastebi:

"Iki šiol pora šimtų puslapių rašytojas tik paviršutiniškai fiksavo reiškinius, aprašinėjo žmonių veiksmus, o dabar jaučiame jo pastangas įsiskverbti į reiškinų esmę ir vidinį žmonių pasaulį. Pasakyti, kad 1905 metais lietuvių liaudis kovojo prieš savo išnaudotojus, yra paprasčiausia; sunkiau yra revoliucijos temą išskirti į filosofines aukštumas, paprastų gyvenimo epizodų pagrindu meniškai apibendrinti kardinalius revoliucijos klausimus, bent vieną iš tų klausimų, kurie kankino žmonijos protus nuo to laiko, kai atsirado antagonistinė visuomenė ir žmogus pradėjo priešintis kito žmogaus išnaudojimui."

Mūsų supratimu, sovietinės santvarkos gyvenimo sąlygose J. Josadė iš V. Žilionio reikalauja neįveikiamo. Jei pakil-

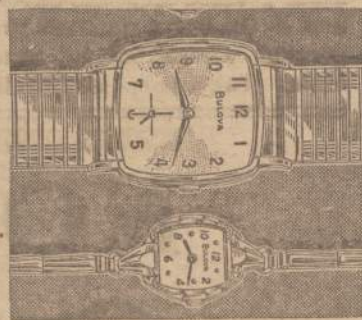
ti į penktųjų revoliucinių metų filosofines aukštumas, tai autoriui tektų susidurti su tokiomis problemomis — klausimais, kaip Lietuvos valstybės atstatymo; kaip Rusijos kolonijų valdymo klausimu; kaip priešintis prieš kitos tautos išnaudojimą; dvasinį vergiamos tautos slopinimą, jos nutautinimą ir panašiai. Visi tie klausimai tais revoliucijos metais vargino eilinį Lietuvos žmogų. Tai buvo dėtos ne vien tik pastangos nusikratyti carinės Rusijos despotijos jungo, bet bendrai išsilaisvinti Lietuvos žmogui ne vien tik politinė, ūkine, bet ir tautine prasme. Tai "Atsisakome nuo senojo svieta" romano autoriui teko šliaužti tik paviršiumi,

(Tęsinys 12 pusl.)

BUDRIKAS IŠPARDUODA

JEWELRY - LAIKRODĖLIUS, DEIMANTUS

URMO KAINA

Rankiniai laikrodėliai po	\$4.00
7 akmenėlių laikrodėliai po ...	\$5.00
17 akmenėlių Benrus, patys užsistuka, automatiški	\$19.75
17 akmenėlių su žadintuvu	\$24.00
Paausuoti laikrodėliai vyriški ir moteriški, vertės \$49.00 už	\$29.00
17 akmenėlių 14 k. aukso vyriški ir moteriški, nupiginti	\$37.50
Deimantiniai žiedai vertės \$100.00 už	\$50.00
Deimantiniai žiedai vertės \$300.00 už	\$125.00
Auksiniai vestuvių žiedai po ..	\$10.00
Kliperiai plaukams kirpti po ..	\$4.50
Deimantiniai rėžtukai stiklui pjauti po	\$3.75
Dulkų valytuvai su prietaisais Hoover, Gen. Elec., Electrolux po	\$32.00
Stereophonic fonografai	\$29.50
Stereophonic 4 greičių asliniai fonografai	\$59.00
17 colių televizijos po	\$69.00
21 colių televizijos	\$69.00
21 colių televizijos, aslinės po ..	\$88.00
24 colių televizijos	\$110.00

Philco, Zenith, RCA, Admiral Televizijos

SMITH-CORONA Galaxie

DIDELĖ NUOLAIDA

Seną televiziją išmainome.

BUDRIK

3241 So. Halsted Street

Pirmadienį ir ketvirtadienį atdara iki 9 val.

Jewelry departamentas sekmadieniais uždarytas.

Pasiklauskite mūsų kontesto Budriko radio programoje sekmadieniais 2:15 val. po pietų WHFC, 1450 kil. Laimėsite!

VISUOMENĖS MOKSLŲ, MENO IR LITERATŪROS ŽURNALAS

DARBAS

kritiškai stebi mūsų išeivijos, Lietuvos ir viso pasaulio gyvenimą. Prieš konservatyvią provinciališką tradiciją DARBAS stato humanistines vertybes ir kūrybiškai šviežių žodį.

5410 SIXTH AVE.
Brooklyn 20, N. Y.

DARBO KAINA YRA TOKIA:

\$3.00 metams, \$2.00 studentams, paskiras numeris \$1.00

PASINAUDOK PATIKIMU, KRUOPŠČIU IR GREITU MŪSŲ FIRMOS PATARNAVIMU

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

Licensed by USSR

SIUNTINIAI SIUNČIAM I SOVIETŲ RUSIJĄ

LIETUVA, UKRAINA, BALTGUDIJA, LATVIJA, ESTIJA, IR KITAS RESPUBLIKAS.

135 WEST 14th STREET
NEW YORK 11, N. Y.
Tel.: CHelsea 3-2583

MŪSŲ SKYRIAI

141 Second Avenue
NEW YORK CITY
Tel. GRamercy 5-7430332 Fillmore Ave.
BUFFALO 6, N. Y.
Tel. MOHawk 267439 Raymond Plaza W.
NEWARK, N. J.
Tel. MArket 2-2677359 West Broadway
SO. BOSTON 27, MASS.
Tel. AN 8-5040.3216 Sunset Blvd., Los Angeles 26, Calif. Tel. NOrmandy 5-9887.
2134 W. Chicago Ave., Chicago 22, Ill., Tel. DICKens 2-8232.

Tik vyriausioji įstaiga atdara kasdien nuo 9-6; Sekmadieniais nuo 9-4.

132 Franklin Ave.
HARTFORD, CONN.
Tel. CHApel 6-472411339 Jos. Campau
DETROIT 12, MICH. PHILADELPHIA 23, PA.
Tel. TOWnsend 9-3980 Tel. WALnut 5-8878900 Literary Road
CLEVELAND 13, OHIO
Tel. TOWer 1-1461632 W. Girard Ave.
DETROIT 12, MICH. PHILADELPHIA 23, PA.
Tel. WALnut 5-8878

Mūsų didžiulė firma turėdama tūkstančius patenkintų klientų 100% garantuoja pristatymą. Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas laike 48 valandų ir adresatą pasiekia per 6-7 savaites (oro paštu laike 7-12 dienų). Istaigose yra pirmos rūšies didelis pasirinkimas įvairių prekių. Reikalaukite mūsų nemokamų katalogų, kuriuose rasite informacijų apie naujas mūsų normas ir patarnavimus.

PROŠVAISTĖS

(Tęsinys iš 11 pusl.)

seklumose pačiam kartu su jo pavaizduojamu herojum Vincu Kapsuku maudytis. Čia prisimintina, kad romano autorius V. Žilionis tame romane tik vieną Vincą Kapsuką pavaizduoja tikra pavarde ir miestą Marijampolę vadina Senapile. Mat, Marijampolės vardas dabar minėti nepritinka, o gal ir neatsargu, kaip tas miestas pavadintas Kapsuko vardu. O greta tikros Kapsuko pavardės nesaugu padėti kitą tikrą pavardę.

J. Josadė pastebi, kad "Atsisakome nuo senojo svieto" autorius "nušvietė žmonių pasaulį labai siaurai, ribotai, ir todėl sudėtinga, prieštaravimų kupina ir dramatiška 1905 metų revoliucinių įvykių istorija V. Žilionio romane atrodo labai paprasta, net, pasakyčiau, naivi."

Kitokia toji "istorija" ir negali būti, kaip rašoma įsikabinus į Vinco Kapsuko skvernus. Iš čia ir tas romanas yra gerokai persunktas informaciniu, sakytume, sovietiniu

UNITED PRESS-NAUJIENŲ Photo
Elisabeth Cox, 9 metų, akla mokinė Jacksonville, Ill., akluju mokykloje, bando palyginti senatoriaus Lowell B. Mason veidą su jo paties biustu. Mason per 32 metus kasmet lanko šią mokyklą, skirdamas akliems mokiniams premijas už pasižymėjimus muzikoje.

"kazionu stiliumi kaip kur jį pasacharinizuoja."

Ir savo straipsnio pabaigoje J. Josadė teisingai, bet nekomunistiškai pastebi:

"Bet ar vien dėl to, kad buvo suimti Kapsukas ir Radušis, revoliucija perėjo nuo puolimo į gynimosi pozicijas? Revoliuciniai įvykiai Suvalkijoje buvo organiška visos Rusijos revoliucijos dalis, tūkstančiais matomų ir nematomų siūlų jie buvo perpinti ir surišti su tuo kas tuo pačiu laiku vyko Peterburge, Maskvoje ir kitur. V. Žilionis, išskirda-

mas vien Kapsuko arešto faktą, visa tai tartum perbraukia; susidaro išpūdis, kad vien Kapsuko suėmimas sąlygojo revoliucinių jėgų pralaimėjimą Suvalkijoje. O tai yra ryškus istorinės tiesos iškraipymas".

— Kaip ir ryškus istorijos iškraipymas vien Lenino sąlygojamas Rusijos imperijos revoliucinio judėjimo nuo pradžios jo atsiradimo. Kartu tenka pastebėti, kad Lietuvos ano meto revoliucijos likimas priklausė nuo vieno ryškiai matomo siūlo, kad Rusijoje

to meto revoliucija anksčiau palūžo negu Lietuvoje. Tada susidarė proga carinės Rusijos despotijai pasiūsti Lietuvos kazokų ir kariuomenės didesnius dalinius užgniaužti Lietuvos sukilimą dėl savo šalies laisvės, dėl nusikratymo rusų valdžios slogučio. Ir dabar Lietuvos žmonės dėka gausios Rusijos imperijos kariuomenės įgulų, pakenčia jiems primestą sovietinę santvarką.

LALIO ŽODYNAS

yra standartinis Amerikos lietuvių žodynas. Geresnio anglietuvių kalbų žodyno nėra. Nenumatoma, kad naujas žodynas greitu laiku būtų spausdinamas. Todėl siūlome dabar įsigyti stipriai įrištą 1256 puslapių angliškai-lietuvišką ir lietuviškai-anglišką žodyną. Kaina—\$14.00. Žodynas Jums bus išsiųstas, jei pasiūsite \$14.00 čekį ar Money Orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS
1739 So. Halsted Street,
Chicago 8, Illinois

"NAUJIENOSE" gali rašyti kiekvienas ir apie viską.

NOW at GLASER'S

O'KEEFE & MERRITT *Starline* GAS RANGE

Here is cooking at its supreme best! Easy... enjoyable... totally automatic... more fun than you ever thought cooking could be. Just look at this list of better-cooking features:

- EXCLUSIVE POWER GRILLEVATOR BROILER—just a touch of the control raises or lowers your broiler to exact broiling level.
- EXCLUSIVE AUTOMATIC TRIPLE ROTISSERIE for savory, indoor barbecuing the year 'round.
- EXCLUSIVE ONE-PIECE LIFT TOP makes cleaning easier.
- EXCLUSIVE TRANSPARENT SHELF.
- BEAUTIFUL MODERN CONTROL PANEL—fluorescent lighted... Oven & Rotisserie Signal Lights... Two convenience outlets (one timed).
- BIG "HOLIDAY FEAST" TOP—Automatic Top Burner Control... 5 Exclusive Star Jet Burners... Built-in Aluminum Griddle with Cover... Pin-Point Pilots for cool kitchens.
- AUTOMATIC OVEN CONTROL CLOCK AND ROASTMASTER.
- GIANT FAMILY FEAST OVEN.
- 2 FULL-VIEW PANORAMIC GLASS WINDOWS.

EASY TERMS

KING SIZE TRADE-IN

Glaser's Furniture and Appliance Co.

5115-5123 So. Kedzie Ave.

PRospect 6-1790

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS